

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2010.6.3
KOM(2010)282 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA

2009 m. konkurencijos politikos ataskaita

SEK(2010)666

KOMISIJOS ATASKAITA

2009 m. konkurencijos politikos ataskaita

Ižanga

1. Pirmoje šios ataskaitos dalyje apžvelgiama, kaip buvo toliau plėtojamoms ir taikomoms konkurencijos politikos priemonėms, t. y. valstybės pagalbos, antimonopolinės ir susijungimų taisyklės. Antroje dalyje aptariama, kaip šiomis ir kitomis priemonėmis pasinaudota pasirinktuose sektoriuose. Trečioje dalyje apžvelgiama praėjusiais metais plėtotą su vartotojais susijusią veiklą. Ketvirtoje dalyje dėmesys sutelktas į bendradarbiavimą Europos konkurencijos tinkle (EKT) ir su nacionaliniais teismais, o penktoje dalyje aptariama tarptautinė veikla. Šeštoje dalyje trumpai apžvelgiamas bendradarbiavimas su kitomis ES institucijomis.
2. Kaip ir praėjusiais metais, konkurencijos metinėje ataskaitoje yra teminis skyrius, skirtas ypač svarbiai konkurencijos politikos srities temai. Šiomet pasirinkta tema „Konkurencijos politika bei finansų ir ekonomikos krizė“.
3. Atsižvelgiant į tai, šių metų ataskaitoje ypatingas dėmesys skirtas Europos Komisijos atliktam nacionalinių priemonių, kurių imtasi reaguojant į finansų ir ekonomikos krizę, ar tai būtų nacionalinės sistemos, ar atskiroms finansų sektoriaus įmonėms skirtos priemonės, įvertinimui. Taip pat ypatingas dėmesys skirtas pagal laikinąją sistemą įgyvendintoms priemonėms, skirtoms krizės padariniams tikrajai ekonomikai sušvelninti. To paprašė Europos Parlamentas savo rezoliucijos dėl 2008 m. konkurencijos metinių ataskaitų projekte, dėl kurio diskutuojama šios konkurencijos metinės ataskaitos redakcijos galutinio rengimo metu¹.
4. Daugiau informacijos galima rasti išsamiaje Komisijos tarnybų darbiname dokumente² ir Konkurencijos generalinio direktorato interneto svetainėje³.
5. 2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojo Lisabonos sutartis. Nuo tada pasikeitė straipsnių numeracija. Antimonopoliniai 81, 82 ir 86 EB sutarties straipsniai tapo atitinkamai Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101, 102 ir 106 straipsniais, o nuostatos liko iš esmės tapačios. Tačiau šiame dokumente paliktos nuorodos pagal seną numeraciją, jeigu jos susijusios su bylomis, iškeltomis iki 2009 m. gruodžio 1 d. Taip pat paliktos senos nuorodos į valstybės pagalbos srities EB sutarties straipsnius (87–89 EB sutarties straipsniai), jei nurodomi procedūriniai veiksmai atlikti prieš įsigaliojant Lisabonos sutarčiai.
6. Be to, nuo 2009 m. gruodžio 1 d. Pirmosios instancijos teismas (PIT) vadinamas Bendroju teismu. Tačiau šiame komunikate PIT terminas paliktas iki tos datos priimtų sprendimų atžvilgiu.

¹ 2008 m. konkurencijos politikos ataskaitos projektas (2009/2173(INI)), Sophia in 't Veld (pranešėja ALDE grupės, NL vardu).

² SEC (2010) 666.

³ http://ec.europa.eu/competition/index_en.html.

TEMINIS SKYRIUS: KONKURENCIJOS POLITIKA BEI FINANSŲ IR EKONOMIKOS KRIZĖ

Koks konkurencijos politikos vaidmuo krizės sąlygomis?

7. 2009 m. Europos Sąjunga, kaip ir likęs pasaulis, susidūrė su itin sunkia finansų ir ekonomikos krize. Tai buvo sunkūs metai ekonomikai bei verslui ir politikos formuotojams. Vyriausybės, centriniai bankai ir finansų reguliavimo institucijos kartu su Europos Komisija sunkiai dirbo, kad stabilizuotų finansų sistemą ir užtikrintų, jog tokio pobūdžio krizė nebepasikartotų ateityje. Politikos formuotojai taip pat siekė parengti strategijas, skirtas kuo labiau sumažinti krizės poveikį tikrajai ekonomikai.
8. Prasidėjus krizei, taikydama konkurencijos taisykles Komisija siekė dviejų tikslų. Pirmiausia buvo siekiama palaikyti finansinį stabilumą kuo greičiau suteikiant teisinį užtikrintumą pagalbos priemonėms, kurių ėmėsi ES valstybės narės. Antra – išlaikyti visiems vienodas veiklos sąlygas Europoje ir užtikrinti, kad taikant nacionalines priemones problemos nebūtų perkeltamos į kitas valstybes nares.
9. Iš tiesų, krizės pradžioje valstybės narės nusprendė finansų sektoriui suteikti dideles valstybės pagalbos sumas. Europos Komisija įsikišo pasinaudodama savo įgaliojimais kruopščiai tirti valstybės pagalbą, remdamasi Sutarties nuostatomis dėl konkurencijos. Nuo krizės pradžios konkurencijos politika ir jos gynimas atliko svarbiausią vaidmenį išlaikant vieną iš svarbiausių ES vertybių – vidaus rinką.

Koks buvo politinis Komisijos atsakas?

10. Nuo 2008 m. spalio mėn. iki 2009 m. rugpjūčio mėn. Komisija priėmė keturis komunikatus, kuriuose nurodyta, kaip ji taikytų valstybės pagalbos taisykles vyriausybinėms priemonėms, skirtoms finansų sektoriui paremti dabartinės krizės sąlygomis. 2008 m. spalio 13 d. Komisija patvirtino gaires dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo valstybės finansų įstaigoms skirtoms priemonėms dėl dabartinės pasaulinės finansų krizės (Bankų komunikatas)⁴. Šios gairės buvo paskelbtos po „Lehman Brothers“ bankroto 2008 m. rugsėjo 15 d., prireikus gelbėti tokius svarbius rinkos dalyvius kaip „Fortis“, „Dexia“, „Bradford & Bingley“ ir „Hypo Real Estate“ ir valstybėms narėms, pvz., Danijai ir Airijai, paskelbus bankų gelbėjimo arba garantijų schemas.
11. Komisijai teko išnagrinėti daugybę pranešimų apie valstybių narių skubios pagalbos priemones. Ji reagavo per labai trumpą laiką, sutelkdama uolius darbuotojus ir laikinai įdarbindama naujų.

Bankų kapitalo restruktūrizavimas

12. Siekdamas įveikti krizę valstybės narės ėmėsi įvairaus pobūdžio sprendimų, pvz., taikė garantijomis pagrįstas schemas ar kapitalo restruktūrizavimo priemones. Su

⁴ Komisijos komunikatas [Valstybės pagalbos taisyklių taikymas finansų įstaigoms skirtoms priemonėms dėl dabartinės pasaulinės finansų krizės](#) (OL C 270, 2008 10 25, p. 8).

Europos centriniu banku ir valstybėmis narėmis vyko išsamios diskusijos ir 2008 m. gruodžio 5 d. Komisija priėmė Kapitalo atkūrimo komunikatą⁵.

13. Kapitalo atkūrimo komunikate skiriami bankai, kurie yra iš esmės patikimi, ir sunkumų patiriantys bankai. Jame pateikiamos gairės, kaip įvertinti kapitalo injekcijas, kurios sudaro pagalbą. Logiška, kad iš bankų, kuriems gresia nemokumas, turėtų būti reikalaujama mokėti didesnes palūkanas už gaunamą valstybės pagalbą ir jie turėtų būti griežčiau tikrinami. Valstybės pagalbą gavę sunkumų patiriantys bankai turi būti restruktūrizuoti, kad atgautų ilgalaikį gyvybingumą.
14. Ir Bankų, ir Kapitalo atkūrimo komunikatas sudarė sąlygas išlaikyti finansinį stabilumą ir sumažinti kreditavimo galimybių apribojimus, kartu kuo mažiau iškraipant konkurenciją. Konkrečiai kapitalo atkūrimo priemonės pasirodė svarbios užtikrinant bankams pakankamą kapitalo bazę, kad jie galėtų toliau atlikti tikrosios ekonomikos kreditorių vaidmenį. Tuo pačiu metu valstybės pagalbai numatyta atlygio lygmeniu, kartu su schemų ir individualių priemonių skatinimo mechanizmais, užtikrinama, kad šis kapitalas bus gražintas iškart, kai tik bus tinkamos ekonominės sąlygos.
15. Nuo 2008 m. spalio mėn. iki 2009 m. gruodžio 31 d. Komisija patvirtino garantijų schemas 12-ai valstybių narių⁶. Septynios valstybės narės įgyvendino grynojo kapitalo restruktūrizavimo schemas⁷, o kitos septynios parengė mišriąsias holistines schemas⁸. Ispanija, Jungtinė Karalystė, Slovėnija, Vengrija ir Vokietija taip pat įgyvendino kitų pavidalų pagalbos schemas.
16. Kalbant apie pagalbą atskiriems subjektams, 2009 m. Komisija patvirtino kapitalo restruktūrizavimo ir kitas pagalbos priemones 29 subjektams⁹.

„Commerzbank“ („CoBa“) kapitalo restruktūrizavimo byloje¹⁰ Komisija, remdamasi patikimu verslo restruktūrizavimo planu, patvirtino Vokietijos Vyriausybės skirtą 18 mlrd. EUR naujo kapitalo pagalbą. Verslo plane buvo numatyta sutelkti dėmesį į pagrindinį „CoBa“ verslą, t. y. mažmeninę ir įmonių bankininkystę, įskaitant Vidurio ir Rytų Europą. Bus sumažinta nepastovių investicijų bankininkystė ir atsisakyta komercinės nekilnojamojo turto veiklos. Plane numatyta išparduoti daug aktyvų (45 % bendro dabartinio „CoBa“ balanso) ir sustabdyti dividendų bei palūkanų išmokėjimą. Konkurencijos iškraipymui apriboti „CoBa“ bus taikomas bendrasis 3 metų draudimas įsigyti finansų institucijų ar kitų galimai konkurencinių verslo įmonių. Be to, plane numatytas kainos diktavimo draudimas trijų pagrindinių „CoBa“ rinkos ir produktų konkurentų atžvilgiu, kur jos rinkos dalis viršija 5 %. Komisija padarė išvadą, kad įgyvendinus pateiktą verslo planą turėtų būti atkurtas ilgalaikis banko gyvybingumas.

Sumažėjusios vertės turtas

⁵ [Komisijos komunikatas dėl finansų įstaigų kapitalo atkūrimo](#) esant dabartinei finansų krizei: pagalbos apribojimas iki mažiausios būtinos sumos ir apsaugos priemonės nuo netinkamo konkurencijos iškraipymo (OL C 10, 2009 I 15, p. 2).

⁶ Airija, Danija, Kipras, Ispanija, Italija, Latvija, Lenkija, Nyderlandai, Portugalija, Slovėnija, Suomija ir Švedija.

⁷ Danija, Italija, Lenkija, Portugalija, Prancūzija, Suomija ir Švedija.

⁸ Austrija, Graikija, Jungtinė Karalystė, Lenkija, Slovakija, Vengrija ir Vokietija.

⁹ „ING“, „KBC“, „Parex Banka“, „Anglo Irish Bank“, „Bank of Ireland“, „Allied Irish BankFortis“, „Dexia“, „Nord LB“, „IKB“, „Kaupthing Bank Finland“, „Ethias“, „SdB“, „Banco Privado Portugues“, „Hypo Real Estate“, „WestLB“, „Fionia“, „HSH Nordbank“, „Hypo Tirol“, „LBBW“, „Kaupthing Luxemburg“, „Caisse d'Epargne/Banque Populaire“, „Latvijas Hipoteku un zemes banka“, „Northern Rock“, „Commerzbank“, „Lloyds Banking Group“, „BAWAG“, „Hypo Group Alpe Adria“ ir „RBS“.

¹⁰ [IP/09/711](#).

17. Nepaisant to, kad daugelyje valstybių narių pritaikytos kapitalo restruktūrizavimo schemas, 2009 m. pradžioje investuotojai nerodė pasitikėjimo sistema ženklų. Bankų garantijos ir kapitalo restruktūrizavimas nepadidino kreditų srautų į ūkį, išliko neužtikrintumas dėl neatskleistų nuostolių dėl praradusio vertę turto. Susidarius tokiai padėčiai kai kurios valstybės narės pasiūlė „turto apsaugos schemas“. Jungtinės Karalystės vyriausybė pateikė pasiūlymą dėl 500 mlrd. GBP apsaugos schemas, o Nyderlandai paskelbė apie „ING“ skirtą 40 mlrd. USD turto apsaugą.
18. 2009 m. vasario 25 d. po išsamių diskusijų su valstybėmis narėmis Komisija priėmė Komunikatą dėl sumažėjusios vertės turto tvarkymo Bendrijos bankų sektoriuje (Sumažėjusios vertės turto komunikatas)¹¹. Sumažėjusios vertės turto komunikatu sureaguota į vis plačiau taikomą sutarimą dėl būtinybės pažaboti pagrindines krizės priežastis nuvertinant turtą bankų balansuose. Šiame komunikate Komisija išdėstė, kaip ji vertintų paramos turtui priemones, taikomas finansinėms institucijoms, pagal valstybės pagalbos taisykles. Iki šiol tik Vokietija turi Komisijos patvirtintą nacionalinę paramos sumažėjusios vertės turtui schemą.
19. Komunikatas pagrįstas skaidrumo ir informacijos atskleidimo, tinkamo naštos pasidalijimo tarp valstybės ir pagalbos gavėjo ir atsargaus turto vertinimo pagal jo realią ekonominę vertę principais. Atsižvelgiant į tinkamo turto vertinimo sudėtingumą, Komisija nusprendė pasitelkti techninius ekspertus nepriklausomam vertinimui atlikti. Tokie ekspertai surengus konkursą atrinkti pagal bendrąjį susitarimą.

Gegužės 12 d. Komisija patvirtino papildomas pagalbos priemones „Fortis Bank“ ir „Fortis Holding“¹². Papildoma Belgijos ir Liuksemburgo valstybių pagalba suteikta pagal susitarimo tarp „Fortis Holding“, „BNP Paribas“, „Fortis Bank“ ir Belgijos bei Liuksemburgo valdžios institucijų pakeitimus. Į priemonių paketą įtraukta parama tam tikram „Fortis Bank“ sumažėjusios vertės turtui. Pagal Sumažėjusios vertės turto komunikatą „Fortis Bank“ prisiima didelę dalį nuostolių, kadangi Belgijos valstybės mokama kaina struktūrizuotiems kreditams įsigyti arba laiduoti yra gerokai mažesnė už jų tikrąją ekonominę vertę. Be to, siekdamas apsaugoti nuo galimų konkurencijos iškraipymų, „Fortis“ išsipareigojo nesiplėsti išgydamas bankų rinkos įmonių Belgijoje ir Liuksemburge.

Į ateitį nukreiptas restruktūrizavimo metodas

20. Ilgainiui Komisija pradėjo žvelgti į vidutinės trukmės perspektyvą, į tai, kaip pagalbos gavėjai galėtų pradėti gražinti pasiskolintus pinigus ir pradėti veikti savarankiškai. Taigi, rugpjūčio 14 d. Komisija priėmė Komunikatą dėl finansų sektoriaus gyvybingumo atkūrimo ir restruktūrizavimo priemonių vertinimo pagal valstybės pagalbos taisykles dabartinės krizės sąlygomis (Restruktūrizavimo komunikatas)¹³.
21. Restruktūrizavimo komunikate išreikšta Komisijos nuomonė dėl bankų sektoriaus, sutvirtėjančio po krizės. Komunikate išdėstomi principai, taikomi tiems pagalbos gavėjams, kuriems prireikė ne tik trumpalaikės pagalbos, bet ir pagalbos įgyvendinant struktūrinius jų verslo modelių pokyčius.

¹¹ [Komunikatas dėl sumažėjusios vertės turto tvarkymo Bendrijos bankų sektoriuje](#) (OL C 72, 2009 3 26, p. 1).

¹² [IP/09/743](#).

¹³ [Komisijos komunikatas dėl finansų sektoriaus gyvybingumo atkūrimo ir restruktūrizavimo priemonių vertinimo pagal valstybės pagalbos taisykles dabartinės krizės sąlygomis](#) (OL C 195, 2009 8 19, p. 9).

22. Komisija laikosi Bendrijos gairių dėl finansinių sunkumų patiriančių įmonių sanavimo ir restruktūrizavimo pagrindinių principų, tačiau prisitaikė prie ypatingų finansinės krizės ekonomikos sąlygų. Laikantis Komisijos restruktūrizavimo metodo turi būti laikomasi kelių sąlygų. Pirmiausia, restruktūrizuoti įpareigoti bankai turi įrodyti savo gebėjimą be valstybės pagalbos susigrąžinti ilgalaikį stabilumą. Antra, jie turi prisidėti prie restruktūrizavimo išlaidų (naštos pasidalijimas). Trečia, jie turi imtis priemonių konkurencijos iškraipymams apriboti, ar tai būtų aktyvų išpardavimas pagrindinėse rinkose, ar (arba) balansų mažinimas.
23. Taikant minėtus principus sprendžiamas moralinės žalos klausimas. Siekdama neskatinti rizikingų veiksmų, kurių būta anksčiau, Komisija komunikate paaiškina, kad bus tinkamai pareikalauta grąžinti pagalbą, laikinai ribojant atkarpos ir dividendų mokėjimą obligacijų turėtojams ir akcininkams. Tam, kad bet kuri pagalba būtų suderinama su Sutartimi, būtinos ir specialiai konkrečiam atvejui pritaikytos priemonės, skirtos dėl pagalbos atsirandančiam konkurencijos iškraipymui apriboti, kuri daugiausia lemia santykinis ir (arba) absoliutusias pagalbos dydis ir gavėjo padėtis atitinkamose rinkose. Restruktūrizavimo planai patvirtinti „Commerzbank“, „ING“, „RBS“, „Lloyds' Banking Group“, „KBC“ ir kitiems subjektams, o daugelis kitų šiuo metu vertinami laikantis formalių tyrimo procedūrų.

Lapkričio 18 d. Komisija patvirtino Nyderlandų banko „ING“ restruktūrizavimo planą ir nelikvidaus turto paramos priemonę¹⁴. Pagal restruktūrizavimo planą, apie kurį pranešta, „ING“ padengs didelę dalį restruktūrizavimo išlaidų, bus atkurtas ilgalaikis banko komercinis gyvybingumas, dėl paramos konkurencija nebus netinkamai iškraipyta. Restruktūrizavimo plane numatyta, kad „ING“ sumažins savo operacijų rizikos pobūdį bei sudėtingumą ir ilgainiui parduos savo draudimo veiklą. Be to, „ING“ pagal išsamų patikėtinių kontroliuojamą grafiką atskirs verslo padalinį („Westland Utrecht Hypotheekbank“ (WUH) / „Interadvies“), kad padidintų konkurenciją Nyderlandų mažmeninės bankininkystės rinkoje.

Tačiau finansų krizė buvo susijusi ne tik su valstybės pagalba

24. Dėl finansų ir ekonomikos krizės taip pat atsirado uždavinių pagal ES susijungimų ir antimonopolines taisykles. Esminiu požiūriu buvo svarbu ir toliau griežtai taikyti susijungimų ir antimonopolines taisykles, siekiant išsaugoti Europos verslo konkurencingumą ir palengvinti jo išėjimą iš krizės.
25. Dėl finansų krizės Komisija susidūrė su sudėtingomis jurisdikcijos problemomis pagal EB susijungimų reglamentą. Iš tiesų, kilo klausimų, ar pagal Susijungimų reglamentą Komisijai turėjo būti pranešama apie finansų institucijų nacionalizavimą. Tai priklausė nuo to, ar nacionalizuotas subjektas tebebuvo nepriklausomų sprendimų teisę turintis ekonominis vienetas ar jį galima buvo laikyti vieno ekonominio subjekto dalimi, kartu su kitomis valstybės kontroliuojamomis įmonėmis.
26. Daugeliu atvejų Komisijai pakako to, kad holdingo struktūra užtikrino nepriklausomumą, todėl koncentracijos neatsirado. Tačiau Vokietijos „Hypo Real Estate“ banko byloje¹⁵ apie koncentraciją teko pranešti.
27. Ekonomikos krizė neturėjo žymesnio poveikio Komisijos politikai ir praktikai dėl įsipareigojimų susijungimų bylose. Struktūriniai įsipareigojimai ir ypač turto

¹⁴ [IP/09/1729](#).

¹⁵ Byla COMP/M.5508 SOFFIN/Hypo Real Estate.

išpardavimas tebebuvo tinkamiausio pobūdžio kompensacinės priemonės, skirtos patikimai apsaugoti nuo konkurencijos problemų, kurių galėtų sukelti susijungimas. Kai kuriais atvejais Komisija, vertindama prašymus atidėti kompensacinių priemonių įgyvendinimo galutinį terminą, atsižvelgė į sunkumus rasti pirkėjų esant tokiai ekonomikos padėčiai. Komisijos susijungimų procedūros taip pat pasirodė labai tinkamos atsižvelgiant į jų paskirtį, net ir sunkiomis ekonominėmis sąlygomis. Pažymėtina, kad keletu neatidėliotinių atvejų Komisija, atsižvelgusi į esamą ekonomikos padėtį, suteikė tris leidimus nukrypti nuo veiksmų nesiėmimo įpareigojimo, tačiau visiškai laikantis tvirtai nusistovėjusios ir griežtos praktikos.

28. Kalbant apie antimonopolinius klausimus, Komisija buvo paraginta išnagrinėti argumentus dėl sunkumų, kurių įmonės patirdavo mokėdamos Komisijos pagal antimonopolines taisykles skirtas baudas. Komisija atidžiai persvarstė „negalėjimo sumokėti“ sąlygas. Šios sąlygos susidaro tik tuomet, jei visos baudos sumos sumokėjimas nepataisomai pakenktų atitinkamos įmonės ekonominiam gyvybingumui ir visiškai nuvertėtų jos turtas. Ieškinys dėl negalėjimo mokėti patenkintas „Heat Stabilisers“ byloje, todėl bauda gerokai sumažinta.

Krizė paveikė ir tikrąją ekonomiką

29. Bankams mažinant skolinamų lėšų apimtį ir linkstant rizikuoti daug mažiau nei ankstesniais metais, įmonės susidūrė su sunkumais gauti kreditų. Reaguodama į tai Komisija 2009 m. sausio mėn. priėmė „Laikinąją valstybės pagalbos priemonių sistemą siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis“¹⁶. Šia iki 2010 m. pabaigos galiosiančia laikinąja sistema valstybėms narėms suteikiama papildomų galimybių šalinti kreditų apribojimo padarinius tikrajai ekonomikai.
30. Laikinoji sistema buvo platesnio Komisijos atsako į ekonomikos krizę – 2008 m. lapkričio mėn. priimto Europos ekonomikos atgaivinimo plano, kuriam pritarė Europos Vadovų Taryba – dalis. Atsižvelgdama į finansų krizę Komisija 2009 m. vasario mėn. iš dalies pakeitė laikinąją sistemą¹⁷, kad suteiktų valstybėms narėms papildomų galimybių šalinti kreditų apribojimo padarinius tikrajai ekonomikai. Pagal pakeistą sistemą, apskaičiuojant leidžiamą garantinę įmoką, atsižvelgiama į skirtingą turto įkeitimo lygį (ypač žemo reitingo kategorijose). Spalio mėn. Komisija patvirtino dalinį sistemos pakeitimą, kad ūkininkams galėtų būti suteikta atskira suderinama ribotoji 15 000 EUR pagalbos suma¹⁸. Galiausiai, gruodžio mėn. sistema buvo iš dalies pakeista taip, kad gauti finansavimą būtų dar lengviau, ypač pigios darbo jėgos valstybėse narėse¹⁹.

¹⁶ OL C 83, 2009 4 7, p. 1. Komisija taiko laikinąją sistemą nuo 2008 m. gruodžio 17 d., kai iš principo pritarė jos turiniui.

¹⁷ 2009 m. vasario 25 m. priimtas Komisijos komunikatas „Laikinosios valstybės pagalbos priemonių sistemos siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis pakeitimas“.

¹⁸ Komisijos komunikatas, iš dalies keičiantis laikinąją valstybės pagalbos priemonių sistemą siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis (OL C 261, 2009 10 31, p. 2).

¹⁹ Komisijos komunikatas, iš dalies keičiantis laikinąją valstybės pagalbos priemonių sistemą siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis (OL C 303, 2009 12 15, p. 6).

31. Didžiausias dėmesys pagal laikinąją sistemą skiriamas dviem tikslams: pirma, išlaikyti įmonių galimybes gauti finansavimą (pvz., leidžiant valstybėms narėms suteikti valstybės garantijas paskoloms sumažinta kaina arba subsidijuojamas palūkanas paskoloms ir suteikiant iki 500 000 EUR vienai įmonei), antra, paskatinti įmones toliau investuoti į tvarią ateitį (pvz., leidžiant subsidijuojamas paskolas ekologiškai produkcijai kurti). Be minėtų naujųjų pagalbos priemonių pagal laikinąją sistemą laikinai pritaikomos esamos gairės, pvz., supaprastinamos trumpalaikio eksporto kredito draudimo taisyklės ir didinama rizikingų kapitalo investicijų aukščiausioji riba.
32. Iki 2009 m. gruodžio 31 d. Komisija patvirtino 79 priemones 25 valstybėse narėse, skirtas įmonėms ir darbo vietoms stabilizuoti tikrojoje ekonomikoje²⁰.
33. Laikinoji sistema yra horizontali priemonė, kuri leido valstybėms narėms paremti visus nuo krizės nukentėjusius ekonomikos sektorius, įskaitant automobilių pramonę. Laikinoji sistema buvo plačiau naudojama automobilių pramonei remti. Kaip ir bet kuris kitas sektorius, automobilių pramonė gali gauti iki 500 000 EUR pagalbą vienai įmonei ateinantiems dvejiems metams (nedideles pagalbos sumas), valstybės garantijų paskoloms, subsidijuojamų paskolų (įskaitant skirtąsias specialiai ekologiškiems automobiliams) ir lengviau prieinamą rizikos kapitalą MVĮ. Kai kurios laikinojoje sistemoje numatytos priemonės ypač aktualios automobilių pramonei, kadangi leidžia finansuoti projektus mažos taršos transporto priemonėms kurti.
34. Komisija patvirtino ekologiškiems gaminiams skirtą pagalbą, apie kurią pranešė Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė, Prancūzija ir Vokietija²¹. Be to, keletas valstybių narių, tarp jų Prancūzija, Jungtinė Karalystė, Vokietija, Belgija (Flandrijos regionas) ir Rumunija įdiegė garantijų ir (arba) subsidijuojamų paskolų schemas, kuriomis gali pasinaudoti automobilių pramonė (ir kitos pramonės šakos)²². Pavyzdžiui, Vokietija suteikė 1,5 mlrd. EUR subsidijuojamą paskolą „Opel“ po to, kai prasidėjo jos valdančiosios įmonės „General Motors“ bankroto procedūra²³, o Prancūzija suteikė 3 mlrd. EUR subsidijuojamas paskolas „Renault“ ir „PSA“²⁴. Be to, birželio mėn. Komisija patvirtino valstybės garantiją „Volvo Cars“ skirtai EIB paskolai, apie kurią pranešė Švedija²⁵.
35. Galiausiai, remdamosi laikinąja sistema, valstybės narės iki spalio 31 d. turėjo pranešti Komisijai apie jos įgyvendinimą ir veiksmingumą atgaivinant bankų

²⁰ Išskyrus laikinąsias priemones žemės ūkio sektoriuje.

²¹ N140/2009 (Ispanija), N542/2009 (Italija), N72/2009 (Jungtinė Karalystė), N11/2009 (Prancūzija), N426/2009 (Vokietija).

²² Žr., pavyzdžiui, garantijų schemas N23/2009 (Prancūzija), N71/2009 (Jungtinė Karalystė), N27/2009 (Vokietija), N117/2009 (Flandrijos regionas, Belgija), N286/2009 (Rumunija) ir subsidijuojamų paskolų schemas N38/2009 (Vokietija), N15/2009 (Prancūzija), N257/2009 (Jungtinė Karalystė).

²³ Žr. http://www.bundesregierung.de/nn_774/Content/DE/Artikel/2009/11/2009-11-26-opel.html.

²⁴ Žr. <http://www.gouvernement.fr/gouvernement/automobile-le-plan-d-aide-en-chiffres>.

²⁵ Byla N 80/2009 „Volvo Cars“; „Ford“ patronuojamoji įmonė, pateikė prašymą gauti iš EIB 200 mln. EUR paskolą 2 mlrd. EUR vertės projektui, skirtam ekologiškų technologijų moksliniams tyrimams ir taikomajai veiklai. EIB sutiko suteikti paskolą su sąlyga, kad gaus paskolos valstybės garantiją. 2009 m. birželio 5 d. Komisija patvirtino garantiją, apie kurią pranešta, kurios 90 % suteikta pagal laikinąją sistemą, o 10 % – finansuota iš išteklių be valstybės pagalbos, nes mokestis už paskolą atitinka rinkos sąlygas.

paskolas ir remiant įmones²⁶. Komisija parengė klausimyną, kuris paskelbtas Konkurencijos GD tinklapyje, kad gautų pastabų ir iš suinteresuotųjų šalių. Apskritai valstybės narės laikinąją sistemą įvertino kaip naudingą priemonę, kuri suteikė svarbią pagalbą įmonėms. Jos patvirtino, kad įmonės tebepatiria sunkumų siekdamos gauti finansavimą, todėl laikinosios sistemos galiojimo pratęsimas 2010 m. yra pateisinamas. Valstybės narės daugiausia taikė 500 k priemonę (po 500 000 EUR suteikimą įmonėms) ir subsidijuojamas garantijas.

Atlikti darbai ir susijusios išlaidos

36. Nuo 2008 m. spalio mėn. iki 2009 m. gruodžio 31 d. Komisija priėmė 73 sprendimus dėl 33 schemų ir 68 sprendimus dėl individualių priemonių 38 bankams. Šie 141 sprendimas aprėpia 21 valstybę narę. Dėl skubumo kai kurie iš šių sprendimų priimti žaibiškai, kad būtų išvengta domino efekto ir didžiulės ES finansų sistemos griūties.
37. Nuo 2008 m. spalio mėn. iki 2009 m. pabaigos Komisija patvirtino maždaug 3,63 trln. EUR vertės (tai atitinka 29 % ES-27 BVP) finansinėms institucijoms skirtos valstybės pagalbos priemonių.
38. Kalbant apie tikrąją ekonomiką, iki 2009 m. gruodžio 31 d. Komisija patvirtino 79 valstybės pagalbos priemones 25 valstybėse narėse. 18 iš šių priemonių buvo susijusios su garantijomis, 11 – su trumpalaikio eksporto kredito priemonėmis, 9 – su paskolomis sumažintomis palūkanomis, 6 – su rizikos kapitalo priemonėmis ir 5 – su paskolomis sumažintomis palūkanomis ekologiškiems produktams. Didelė patvirtintų priemonių dalis (30) buvo susijusi su iki 500 000 EUR suteikimu atskiroms įmonėms.
39. Iš 2009 m. rudens valstybės pagalbos rezultatų suvestinės matyti, kad bendra pagalbos apimtis dėl finansų ir ekonomikos krizės 2008 m. išaugo nuo maždaug 0,5 % BVP iki 2,2 % BVP, arba 279,6 mlrd. EUR. Su krize susijusi pagalba sudarė maždaug 1,7 %, arba 212,2 mlrd. EUR, ir buvo skirta vien finansinėms institucijoms²⁷. Pagalbą tikrajai ekonomikai pagal laikinąją sistemą valstybės narės pradėjo teikti tik 2009 m. Neįskaitant su krize susijusių priemonių, bendra pagalbos suma 2008 m. siekė 0,5 % BVP, arba 67,4 mlrd. EUR, tai buvo panašu į 2007 m. ir ankstesnių metų lygį. Pagalba daugiausia buvo nukreipta horizontaliems bendrų interesų tikslams (vidutiniškai 88 %), iš jų regioninė pagalba, moksliniai tyrimai bei taikomoji veikla ir pagalba aplinkos apsaugai sudarė maždaug du trečdalius, o restruktūrizavimo pagalba mažėjo. Nors 2009 m. duomenų dar neturima, nefinansinės pagalbos apimtis ir dalis 2009 m. neturėtų būti smarkiai pakitę.

Išvada

²⁶ Žr. Komisijos komunikato „Laikinoji valstybės pagalbos priemonių sistema siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis“ 6 punktą (OL C 16, 2009 1 21, p. 1).

²⁷ Didžiausia valstybių narių parengtų ir Komisijos patvirtintų priemonių finansų rinkoms stabilizuoti suma 2008 m. siekė 3 361 mlrd. EUR. Pagal valstybių narių pateiktas metines ataskaitas valstybės narės įgyvendino priemonių, kurių nominali vertė siekė 958 mlrd. EUR. Pagal pirmuosius apskaičiavimus, 2008 m. įgyvendintų paramos priemonių pagalbos elementas – kaip valstybės finansų institucijoms suteiktų išmokų dydžio orientyras – sudarė 212,2 mlrd. EUR.

40. Nėra abejonių dėl bankų ir draudimo sektoriui suteiktos valstybės pagalbos naudos. Užtikrinus likvidumą užkirstas kelias finansinės sistemos suirimui, iš naujo atvertos rinkos, suteikta daugiau lėšų tikrajai ekonomikai, užtikrintas normalus finansų rinkos veikimas. Krizės sąlygomis konkurencijos politika padėjo palaikyti finansinį stabilumą ir sukūrė tinkamas sąlygas stabilioms finansų rinkoms trumpalaikėje ir ilgalaikėje perspektyvoje. Komisijai laiku įsikišus taip pat sušvelnintas kreditų stygiaus poveikis tikrajai ekonomikai. Taip pat svarbu, kad konkurencijos taisyklių taikymas padėjo apsaugoti mokesčių mokėtojų pinigus.
41. Konkurencijos politika nėra statiška ir nelanksti; ja atsižvelgiama į besikeičiančias ekonomikos realijas. Taikant tvirtus principus ir lanksčias procedūras užtikrinta, kad konkurencija politika ir ypač valstybės pagalba atliktų konstruktyvų ir stabilizuojantį vaidmenį ES finansų sistemoje ir tikrojoje ekonomikoje.

1. PRIEMONĖS

1.1. Valstybės pagalbos kontrolė

1.1.1. Taisyklių formulavimas ir taikymas

42. Valstybės pagalbos veiksmų plano (VPVP)²⁸ įgyvendinimas 2009 m. buvo tęsiamas, priėmus pagalbos mokymui²⁹ ir pagalbos neįgaliams bei palankių sąlygų neturintiems darbuotojams³⁰ gairių dokumentą. Taip pat priimtos gairės dėl regioninės pagalbos dideliems investicijų projektams nuodugnaus vertinimo³¹. Šiose gairėse išdėstyti principai pirmą kartą pritaikyti „Dell Poland“ byloje³², kurioje Komisija nusprendė, kad „Dell“ investicijų projektas gamybos įmonei Lodzėje įkurti smarkiai prisidėtų prie regioninės plėtros ir kad ši nauda nusvertų bet kokius galimus neigiamus padarinius konkurencijai.
43. Komisija taip pat išaiškino keletą VESP (visuotinės ekonominės svarbos paslaugų) paketo taikymo aspektų, atsakydama į 16 klausimų, užduotų per sąveikiąją informacinę tarnybą³³.
44. Komisija pratęsė 2001 m. komunikato dėl kinematografijos³⁴ valstybės pagalbos vertinimo kriterijų galiojimą iki 2012 m. gruodžio 31 d.³⁵

²⁸ Valstybės pagalbos veiksmų planas „Mažesnė ir tikslingesnė valstybės pagalba: 2005–2009 m. valstybės pagalbos reformos programa“ (COM (2005) 107 galutinis, 2005 6 7).

²⁹ Komisijos komunikatas „Valstybės pagalbos mokymui, apie kurią turi būti pranešta atskirai, suderinamumo analizės kriterijai“ (OL C 188, 2009 8 11, p. 1).

³⁰ Komisijos komunikatas „Valstybės pagalbos palankių sąlygų neturinčių ir neįgalių darbuotojų užimtumui, apie kurią turi būti pranešta atskirai, suderinamumo analizės kriterijai“ (OL C 188, 2009 8 11, p. 6).

³¹ Komisijos komunikatas dėl regioninės pagalbos dideliems investicijų projektams nuodugnaus vertinimo kriterijų (OL C 223, 2009 9 16, p. 3).

³² C 46/2008.

³³ http://ec.europa.eu/services_general_interest/registration/form_en.html.

³⁴ Komunikatas dėl tam tikrų teisinių aspektų, susijusių su kinematografijos ir kitais garso ir vaizdo kūriniais, OL C 43, 2002 2 16, p. 6.

³⁵ Komisijos komunikatas dėl 2001 m. rugsėjo 26 d. Komisijos komunikate dėl tam tikrų teisinių aspektų, susijusių su kinematografijos ir kitais garso ir vaizdo kūriniais (komunikatas dėl kinematografijos), nurodytų valstybės pagalbos vertinimo kriterijų, OL C 31, 2009 2 7, p. 1.

45. Komisija iki 2012 m. spalio pratęsė dabartinių gairių dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti³⁶ galiojimą. Pagal šias gaires Komisija patvirtino Lenkijos suteiktą ir planuojamą pagalbą Gdansko laivų statyklai ir užbaigė 2005 m. birželio mėn. pradėtą išsamų tyrimą.
46. Taip pat liepos mėn. buvo priimtas pataisytas Transliavimo komunikatas³⁷, skirtas paaiškinti, kaip Komisija vertina valstybės finansuojamas naujas žiniasklaidos paslaugas.
47. Rugsėjo mėn. Komisija priėmė gaires dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo plačiajuosčio ryšio tinklų sparčiam diegimui ir taip pat reglamentavo valstybinę finansavimą vadinamųjų naujos kartos prieigos plačiajuosčio ryšio tinklų diegimui³⁸. Šiomis priemonėmis siekiama suteikti Europos piliečiams galimybes lygiateisiškai naudotis plačiajuosčiu ryšiu prieinamomis kainomis.

1.1.2. Valstybės pagalbos kontrolė. Supaprastinimo paketas

48. Supaprastinimo paketas įsigaliojo rugsėjo 1 d. Paketą sudaro geriausios praktikos kodeksas³⁹ ir pranešimas apie supaprastintą procedūrą⁴⁰, kurie abu skirti Komisijos valstybės pagalbos procedūrų veiksmingumui, skaidrumui ir nuspėjamumui padidinti.

1.1.3. Susigrąžinimo politika

49. Neteisėtai suteiktos valstybės pagalbos susigrąžinimas laikomas ne sankcija, o priemone atkurti prieš neteisėtą pagalbą suteikimą buvusią padėtį. Iki gruodžio 31 d. susigrąžintos neteisėtos ir nesuderinamos pagalbos suma nuo 2,3 mlrd. EUR 2004 m. gruodžio mėn. padidėjo iki 10,4 mlrd. EUR. Dar nesugrąžintos neteisėtos ir nesuderinamos pagalbos procentinė dalis kito atitinkamai (nuo 75 % 2004 m. gruodžio mėn. iki 12 % 2009 m. gruodžio 31 d.). Tačiau bendros susigrąžintos sumos dalis nuo 2008 m. iki 2009 m. šiek tiek sumažėjo (nuo 90,9 % iki 88 %), nes 2009 m. buvo priimti septyni nauji susigrąžinimo sprendimai ir keliuose 2008 m. sprendimuose nustatytos didelės pagalbos sumos⁴¹.

1.1.4. Nacionalinių teismų įgyvendinama valstybės pagalbos teisė

50. Balandžio mėn. Komisija parengė naują pranešimą dėl nacionalinių teismų įgyvendinamos valstybės pagalbos teisės⁴². Šiuo pranešimu siekiama išsamiau

³⁶ Bendrijos gairių dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti pratęsimas (OL C 156, 2009 7 9, p. 3).

³⁷ 2009 m. liepos 2 d. Komunikatas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo visuomeninio transliavimo paslaugoms, OL C 257, 2009 10 27.

³⁸ Valstybės pagalbos taisyklių taikymo plačiajuosčio ryšio tinklų sparčiam diegimui Bendrijos gairės, OL C 235, 2009 9 30, p. 7.

³⁹ Geriausios praktikos vykdant valstybės pagalbos kontrolės procedūras kodeksas (OL C 136, 2009 6 16, p. 13–20).

⁴⁰ Komisijos pranešimas apie supaprastintą procedūrą, taikomą tam tikrų rūšių valstybės pagalbai (OL C 136, 2009 6 16, p. 3–12).

⁴¹ Taip yra dėl to, kad Komisija ne visuomet gali kiekybiškai įvertinti susigrąžintą sumą (tokiais atvejais Komisijos sprendimuose pateikiama informacija, pagal kurią valstybė narė gali nustatyti pagalbos sumą).

⁴² OL C 85, 2009 4 9, p. 1.

paaiškinti visus valstybės pagalbos teisės aktų įgyvendinimo privačiame sektoriuje aspektus. Jis suteikia nacionaliniams teismams suteikdama praktiškesnę ir vartotojui patogesnę Komisijos paramą kasdiniame jų darbe, nes šalių teisėjai galės pasiteirauti Komisijos jos turimos informacijos ir (arba) nuomonės apie valstybės pagalbos taisyklių taikymą.

1.1.5. Valstybės pagalbos priemonių kontrolė

51. Nuo 2006 m. Komisija stiprina bendrosios išimties reglamentais (BIR) reglamentuojamos, todėl pranešimo įpareigojimo nebesaistomos pagalbos pagrindinių rūšių *ex post* kontrolę. Iš pirmųjų trejų metų kontrolės veiksmų rezultatų analizės matyti, kad apskritai esamos valstybės pagalbos struktūros dalis (schemos ir BIR) veikia tinkamai. Visos valstybės narės bendradarbiauja su Komisija, nors daugelis pateikė reikalaujamą informaciją gerokai vėluodamos. PIT taip pat paskelbė sprendimą⁴³, kuriuo patvirtintas kontrolės veiksmų teisėtumas.

1.1.6. Horizontali valstybės pagalba

52. 2009 m. Komisija patvirtino 29 pagalbos schemas ir priėmė keturis su pagalba nesusijusius sprendimus, remdamasi Bendrijos pagalbos moksliniams tyrimams, taikomajai veiklai ir naujovių diegimui sistema⁴⁴, 19 iš šių priemonių buvo mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos (MTTV) schemas, dvi – naujovių diegimui skirtos schemas, o 12 – mišrios, skirtos ir MTTV, ir naujovėms diegti. Be to, atlikusi nuodugnų ekonominį vertinimą, Komisija nusprendė neprieštarauti devynioms pagalbos priemonėms, apie kurias pranešama individualiai, skirtoms dideliems MTTV projektams. Be to, ji patikrino pateiktą informaciją apie pagalbą 73 kitiems MTTV projektams, kurie viršijo 3 mln. EUR, tačiau kuriems nebuvo taikomas individualaus pranešimo įpareigojimas.

53. Kalbant apie valstybės pagalbą, skirtą MTTV projektams pagal BBIR⁴⁵, buvo 51 schema, pagal kurią pagalba skiriama fundamentiniams moksliniams tyrimams, 186 – pramonės moksliniams tyrimams ir 181 – eksperimentinei taikomajai veiklai. Tuo pat metu valstybės narės taikė BBIR ir su naujovių diegimu susijusioms priemonėms, 57 iš jų skirtos MVĮ pramonės nuosavybės teisėms, 26 – naujoms naujoves diegiančioms įmonėms, 47 – naujovių diegimo konsultacijų ir paramos paslaugoms, o 23 – paskoloms aukštos kvalifikacijos personalui.

54. Kalbant apie pagalbą aplinkos apsaugai, Komisija patvirtino 34 pagalbos schemas ir keturias individualias paraiškas, daugumą jų – pagal Pagalbos aplinkos apsaugai gaires⁴⁶. Be to, Komisija pritarė vienam atvejui, kuris neatitiko valstybės pagalbos reikalavimų. Atlikusi formalią tyrimo procedūrą Komisija priėmė du neigiamus sprendimus, vieną sąlyginį ir vieną teigiamą sprendimą. Kartu Komisija nusprendė pradėti formalų tyrimą keturiais kitais su pagalba aplinkos apsaugai susijusiais atvejais.

⁴³ Sprendimas byloje T-376/07, *Vokietija prieš Komisiją*, 2009 11 25.

⁴⁴ OL C 323, 2006 12 30, p. 1.

⁴⁵ OL L 214, 2008 8 9, p. 3.

⁴⁶ OL C 82, 2008 4 1, p. 1.

55. Rizikos kapitalo finansavimo MVĮ srityje, be šešių pagal laikinąją sistemą patvirtintų pagalbos schemų, Komisija patvirtino 25 priemones pagal Rizikos kapitalo gaires⁴⁷; 16 iš jų atitiko „saugaus uosto“ nuostatas, todėl vertinimas buvo nenuodugnus. Dar septyniais atvejais Komisija atliko išsamų priemonių suderinamumo tyrimą, o dviem likusiais atvejais nusprendė, kad valstybės pagalbos nebuvo. Be to, 2009 m. dar 13 pagalbos schemų buvo įgyvendinta pagal BBIR, kurias valstybės narės taip pat pradėjo taikyti rizikos kapitalo tikslais.
56. Iš viso Komisija buvo informuota apie 971 pagalbos priemonę, kurios 2009 m. buvo įgyvendintos pagal BBIR. Be minėtų tikslų, šios išimtinės pagalbos priemonės taip pat aprėpė pagalbos įdarbinimui, pagalbos mokymui, pagalbos aplinkos apsaugai⁴⁸ ir regioninės pagalbos sritis.
57. Regioninės pagalbos srityje 2009 m. Komisija patvirtino 45 schemas, daugiausia remdamasi 2007–2013 m. nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairėmis⁴⁹. Ji taip pat patvirtino 12 *ad hoc* pagalbos priemonių pavienėms įmonėms investuoti į 2007–2013 m. regioninės pagalbos žemėlapiuose nurodytas sritis⁵⁰. Remiantis tomis pačiomis 2007–2013 m. nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairėmis, patvirtinta valstybės pagalba devyniems dideliems investicijų projektams⁵¹ ir pradėta formalus tyrimo procedūra dėl dar dviejų tokių projektų⁵² ir dėl vieno *ad hoc* regioninės pagalbos atvejo⁵³. Komisija galiausiai baigė formalus tyrimo procedūrą dėl dviejų kitų didelių investicijų projektų⁵⁴ ir priėmė palankų sprendimą.
58. Pagal laikinąją sistemą 2009 m. Komisija priėmė 30 sprendimų, kuriais patvirtinamos tam tikros suderinamų pagalbos schemų sumos, 15 sprendimų, kuriais patvirtinamos valstybės pagalbos priemonės garantijų pavidalu ir devynis sprendimus dėl subsidijuojamų palūkanų pavidalo priemonių patvirtinimo.

1.1.7. Anglių sektoriui skirta valstybės pagalba

59. Per 2009 m. Komisija patvirtino pagalbą anglių sektoriuje Vokietijoje⁵⁵, Slovakijoje⁵⁶ ir Ispanijoje⁵⁷. Šios pagalbos schemas skirtos padėti pasinaudoti anglių atsargomis ir restruktūrizuoti šių šalių anglių sektorių.

⁴⁷ OL C 194, 2006 8 18, p. 2.

⁴⁸ 124 pagalbos priemonės; [daugiau informacijos bus gauta 2010 m., remiantis 2009 m. šalių metinėmis ataskaitomis](#).

⁴⁹ OL C 54, 2006 3 4.

⁵⁰ Sprendimus galima rasti http://ec.europa.eu/competition/state_aid/regional_aid/regional_aid.html.

⁵¹ Energetikos sektoriuje: byla N538/2008 *Ersol Thin Film*, byla N453/2008 *Sunfilm AG*, byla N539/2008 *ASI Industries/Ersol Solar Energy*, byla N180/2009 *EnPlus Centrale Termoelettrica di San Severo*. Automobilių sektoriuje: byla N473/2008 *Ford España*, byla N671/2008 Pagalba *Mercedes Benz Manufacturing Hungary*, byla N635/2008 *Fiat Sicily*, byla N674/2008 *Volkswagen Slovakia*. Popieriaus pramonėje: byla N203/2008 *Hamburger Spremberg GmbH*.

⁵² Byla N113/2009 Pagalba „*Audi Hungaria Motor Ltd*“, byla N588/2008 *Petróleos de Portugal – Petrogal S.A.*

⁵³ Byla N357/2008 *Fri-el Acerra s.r.l.*

⁵⁴ Byla C21/2008 *Sovello Ag* (buvusi *EverQ*) ir Byla N46/2008 Pagalba *Dell Poland*.

⁵⁵ Byla N563/2008 Pagalba *Vokietijos antracito sektoriui 2008 m.* (OL C 199, 2009 8 25, p. 1).

⁵⁶ Byla N347/2009 – *Slovakijos Respublika*, „*Baňa Dolina a.s.*“.

⁵⁷ Byla NN20/2009, ex N647/2008 Pagalba *anglies sektoriui 2008–2010 m.* (OL C 234, 2009 9 29, p. 5).

60. Atsižvelgdama į artėjantį Reglamento Nr. 1407/2002⁵⁸ galiojimo pabaigos terminą (2010 m. gruodžio 31 d.), Komisija surengė viešas konsultacijas dėl būsimų politikos pagalbos anglių pramonei galimybių⁵⁹.

1.1.8. Valstybės pagalba žemės ūkio sektoriuje

61. Žemės ūkio ir miškininkystės sektoriui skirtą valstybės pagalbą Komisija vertina remdamasi 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gairėmis⁶⁰. 2009 m. Komisija užregistravo 139 naujas valstybės pagalbos bylas ir priėmė 146 sprendimus.

62. Atsižvelgiant į laikinosios sistemos pakeitimą, didžiausia pagalbos suma žemės ūkio įmonėms gali būti suteikta tik vieną kartą iki 2010 m. gruodžio 31 d. Iš šios sumos turi būti išskaičiuota bet kokia žemės ūkio *de minimis* pagalba, kurią nuo 2008 m. pradžios atskiros įmonės gavo pagal Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1535/2007⁶¹.

1.2. Antimonopolinės nuostatos. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101, 102 ir 106 straipsniai

1.2.1. Taisyklių formulavimas ir taikymas

Reglamento Nr. 1/2003 veikimo ataskaita

63. Balandžio 29 d. Komisija priėmė Tarybos reglamento Nr. 1/2003⁶² veikimo ataskaitą. Ataskaitoje įvertinta, kaip ES antimonopolinės taisyklės veikė nuo reglamento įsigaliojimo 2004 m. gegužės 1 d. Joje aprašyta patirtis visose pagrindinėse reglamento taikymo srityse ir įvertinta pažanga, padaryta diegiant naujas priemones ir darbo metodus. Ataskaitoje taip pat nurodyta keletas aspektų, kuriuos reikėtų įvertinti papildomai.

ES antimonopolinių taisyklių taikymas privačiuose santykiuose

64. ES antimonopolinių taisyklių poveikis yra tiesioginis; todėl jomis suteikiamos teisės asmenims, įskaitant teisę į žalos atlyginimą, kurias gali realizuoti nacionaliniai teismai (taikymas privačiuose santykiuose). Komisija pradėjo rengti politikos projektą, skirtą ieškinių dėl žalos, patirtos dėl ES antimonopolinių taisyklių pažeidimo, veiksmingumui užtikrinti ir 2008 m. priėmė Baltąją knygą dėl ieškinių atlyginti žalą, patirtą dėl EB antimonopolinių taisyklių pažeidimo⁶³, kurioje pateikė konkrečių pasiūlymų. Baltosios knygos pasiūlymai: i) paaiškinti, kas ir kokio pobūdžio žalos atlyginimo gali reikalauti, ii) palengvinti vartotojų ir kitų netiesiogiai nukentėjusių, kuriems buvo perkeltas neteisėtas antkainis, padėti, iii) padidinti ieškinių dėl žalos atlyginimo tolesnių veiksmų veiksmingumą, nustatant, kad

⁵⁸ OL L 205, 2002 8 2, p. 1.

⁵⁹ http://ec.europa.eu/energy/coal/consultations/2009_07_15_en.htm.

⁶⁰ Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gairės (OL C 319, 2006 12 27, p. 1).

⁶¹ 2007 m. gruodžio 20 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1535/2007 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žemės ūkio produktų gamybos sektoriuje (OL L 337, 2007 12 21, p. 35).

⁶² COM (2009) 206 galutinis, prie kurio pridėtas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, SEC (2009) 574 galutinis.

⁶³ COM (2008) 165 galutinis, žr. <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/index.html>.

nacionalinių konkurencijos institucijų galutiniai sprendimai dėl pažeidimo yra pakankamas pažeidimo įrodymas, iv) užtikrinti, kad ieškovai galėtų nešališkai gauti įrodymų atskleidžiant duomenis teisme, v) užtikrinti veiksmingą kolektyvinę teisės gynimą ir vii) pasiūlyti taisykles, kuriomis būtų garantuotas sklandus tiek viešojo, tiek privataus teisės vykdymo užtikrinimas, įskaitant atleidimo nuo baudų programų apsaugą.

65. 2009 m. kovo mėn. Europos Parlamentas ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė baltojoje knygoje pateiktą požiūrį palaikančias nuomones. Komisijos tarnybos pradėjo rengti technines priemones, skirtas baltosios knygos tikslams pasiekti, reikiama atsizvelgdama į viešose konsultacijose išreikštas nuomones ir pastabas. Be to, Komisijos tarnybos pradėjo rengti neprivalomasias žalos sumos apskaičiavimo gaires.

Karteliai

66. 2009 m. Komisija priėmė šešis sprendimus dėl kartelio⁶⁴, 43 įmonėms skirdama 1,62 mlrd. EUR baudų⁶⁵. Ji ir toliau teikė pirmenybę kartelių nustatymui, tyrimui ir nubaudimui. Pirmą kartą ji priėmė sprendimus dėl Slovakijos ir Slovėnijos įmonių kartelių (*Kalcio karbido* byla – dėl kalcio karbido miltelių ir granuliu dujų ir metalurgijos pramonei). Kova prieš tarptautinius kartelius buvo labai sėkminga – ją vainikavo sprendimai *Jūrinių žarnų* byloje⁶⁶ (jūrinių žarnų, naudojamų naftai ir kitiems jos produktams pumpuoti iš jūroje esančių įrenginių į laivus ir iškrauti juos į jūroje esančius įrenginius, rinkos pasidalijimo ir kainos nustatymo kartelis, kurio tyrime ES bendradarbiavo su JAV, JK ir Japonija), *Galios transformatorių* byloje⁶⁷ (Europos ir Japonijos gamintojų rinkos pasidalijimo susitarimas, susijęs su 380 kV ir didesnei įtampai skirtais galios transformatoriais, autotransformatoriais ir šuntiniais reaktoriais) ir *Šilumos stabilizatorių* byloje (su plastiko priedais susijęs rinkos pasidalijimo ir kainos nustatymo kartelis, kuriame dalyvavo ES, JAV ir Šveicarijos įmonės).
67. 2007 m. PIT panaikinus sprendimą *Gelžbetonio armatūros* byloje⁶⁸, rugsėjo 30 d. Komisija iš naujo priėmė savo pradinį 2002 m. sprendimą ir neatleido nuo baudos nė vienos iš aštuonių įmonių, patvirtindama joms beveik tapačias baudas⁶⁹.

Kiti susitarimai ir suderinti veiksmai

68. Taikydama antimonopolines taisykles ne kartelių atvejams spalio 14 d. Komisija priėmė sprendimą dėl išipareigojimų⁷⁰, kuriuo teisiškai privalomais pripažinti

⁶⁴ Bylos COMP/39406 *Jūrinės žarnos*; COMP/39401 *E.on/GDF*; COMP/39396 *Kalcio karbidas*; COMP/37956 *Gelžbetonio armatūra (pakartotinis priėmimas)*; COMP/39129 *Galios transformatoriai* ir COMP/38589 *Šilumos stabilizatoriai*.

⁶⁵ Įskaitant nenubaustus subjektus, pvz., pateikusius prašymą dėl atleidimo nuo baudos. Jei sprendimas buvo skirtas daugiau kaip vienam tos pačios grupės juridiniam asmeniui, jie skaičiuoti kaip vienas.

⁶⁶ Žr. 2007 m. metinę konkurencijos ataskaitą, p. 43.

⁶⁷ [Žr. IP/09/1432](#).

⁶⁸ T-77/03 *Feralpi Siderugica SpA/Komisija* [2007] ECR II-139 *Summ.pub*.

⁶⁹ Pakartotinai priėmusi sprendimą Komisija skyrė 83 250 mln. EUR baudą, vienai įmonei sumažindama baudą nuo 16 140 mln. EUR iki 14 350 mln. EUR, nes pasikeitė pastarosios santykinis dydis. [Žr. IP/09/1389](#).

⁷⁰ Byla [COMP/39416](#) *Laivų klasifikavimas*.

įsipareigojimai, kuriuos Tarptautinė klasifikacinių bendrovių asociacija (IACS) pasiūlė siekdama išspręsti susirūpinimą keliančius klausimus, išskeltus atliekant pasaulinės laivų klasifikavimo rinkos tyrimą pagal EB sutarties 81 straipsnį ir EEE sutarties 53 straipsnį.

69. 2009 m. buvo persvarstyti keletas netrukus baigiančių galioti BIR ir prireikus jiems skirtų gairių, susijusių su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio taikymu. Pirmiausia ši peržiūra buvo susijusi su vertikaliems ir horizontaliems susitarimams skirtais BIR, „Draudimo“ BIR⁷¹ (žr. 2.1 poskyrį) ir „Variklinių transporto priemonių“ BIR (žr. 2.9 poskyrį).
70. Liepos mėn. Komisija parengė BIR projektą ir viešų konsultacijų dėl vertikaliųjų susitarimų gaires. Iš esmės pasiūlyta palikti esamas taisykles, tačiau jas derinti ir tobulinti, atsižvelgiant į rinkos pokyčius, ypač į pirkėjų įtaką rinkoje ir tolesnį prekybos internetu augimą.
71. Kalbant apie horizontaliuosius susitarimus, gairių peržiūra⁷² susijusi su „Specializacijos susitarimų“ BIR⁷³ ir „Mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros“ BIR⁷⁴ peržiūra. Horizontaliosios gairės aprėpia ne tik specializacijos ir MTTP susitarimus, bet ir kitų rūšių susitarimus, pvz., gamybos, komercializacijos ir bendro pirkimo susitarimus.
72. Priimtas ir Reglamentas (EB) Nr. 906/2009 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo linijinės laivybos bendrovių (konsorciūmų) tam tikrų rūšių susitarimams, sprendimams ir suderintiems veiksams⁷⁵. Šiuo reglamentu tam tikromis sąlygomis leidžiamas linijinės laivybos vežėjų operatyvinis bendradarbiavimas teikiant bendras linijinės laivybos paslaugas. Tokio pobūdžio bendradarbiavimui nuo 1995 m. buvo taikoma nuo ES konkurencijos taisyklių leidžianti nukrypti nuostata. Naujasis reglamentas penkeriems metams įsigalioja 2010 m. balandžio 25 d.

Piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 102 straipsnis)

73. Vasario 24 d. Oficialiajame leidinyje (OL) buvo paskelbtos Įgyvendinimo prioritetų taikant EB sutarties 82 straipsnį dominuojančių įmonių piktnaudžiaujamam antikonkurenciniam elgesiui gairės⁷⁶.
74. Komisija priėmė galutinius sprendimus energetikos („RWE“ ir „GdF“) ir IT („Intel“, „Microsoft“ ir „Rambus“) sektoriuose. Ji taip pat nusprendė pradėti procedūras elektroninių ryšių (Lenkijos ir Slovakijos plačiajuosčio ryšio rinkos monopoliniai

⁷¹ 2003 m. vasario 27 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 358/2003 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo tam tikroms susitarimų, sprendimų ir suderintų veikslių rūšims draudimo sektoriuje ([OL L 53, 2003 2 28, p. 8](#)).

⁷² Komisijos pranešimas „81 straipsnio taikymo horizontaliesiems bendradarbiavimo susitarimams gairės“, OL C 3, 2001 1 6, p. 2.

⁷³ 2000 m. lapkričio 29 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2658/2000 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo specializuotų susitarimų grupėms, OL L 304, 2000 12 5, p. 3.

⁷⁴ 2000 m. lapkričio 29 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2659/2000 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros susitarimų grupėms, OL L 304, 2000 12 5, p. 7.

⁷⁵ OL L 256, 2009 9 29, p. 31.

⁷⁶ OL C 45, 2009 2 24, p. 7.

dalyviai) ir finansinių paslaugų („Standard & Poor's“ ir „Thomson Reuters“) sektoriuose. Išsamesnė informacija pateikta atitinkamuose šios ataskaitos skyriuose apie sektorius.

1.3. Valstybės priemonės (Valstybinės įmonės ir išskirtines bei specialias teises turinčios įmonės – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 106 straipsnis)

75. Vasario 2 d. Komisija pateikė pagrįstą nuomonę⁷⁷ (PN) Slovakijos Respublikai, reikalaudama suderinti jos Konkurencijos aktą su ES teise. Birželio 25 d. ji baigė pažeidimo nagrinėjimo procedūrą⁷⁸ po to, kai birželio 1 d. buvo panaikinta visa užginčyta nuostata. Pažeidimo nagrinėjimo procedūra Slovakijos Respublikos atžvilgiu tebevyksta dėl 2008 m. Komisijos sprendimo dėl Slovakijos pašto įstatymo neįgyvendinimo⁷⁹.
76. Rugpjūčio mėn. Komisija priėmė sprendimą, kuriuo patvirtinami Graikijos priimti įsipareigojimai dėl sąžiningos prieigos prie Graikijos lignito telkinių užtikrinimo⁸⁰.
77. Spalio mėn., bankams pradėjus platinti „Livret A“, baigta pažeidimo nagrinėjimo procedūra prieš Prancūziją, pradėta 2007 m.

1.4. Susijungimo kontrolė

1.4.1. Taisyklių formulavimas ir taikymas

78. 2009 m. susijungimų, apie kuriuos pranešta, skaičius buvo mažesnis už užregistruotą ankstesniais metais. Iš viso Komisijai pranešta apie 259 sandorius ir priimti 243 galutiniai sprendimai. Iš šių galutinių sprendimų 225 sandoriai buvo besąlygiškai patvirtinti I etape, 82 sprendimai besąlygiškai patvirtinti įprasta tvarka ir 143 (arba 63,6 %) – supaprastinta tvarka. 13 sandorių I etape patvirtinta su tam tikromis sąlygomis. Be to, Komisija pradėjo penkias II etapo procedūras, per kurias trys sprendimai patvirtinti su tam tikromis sąlygomis. Du atvejai atmesti II etape, o šeši – I etape. Per metus nebuvo priimta draudžiamųjų sprendimų.

1.4.2. 21 straipsnis

79. EB susijungimų reglamento 21 straipsnio 4 dalyje nustatyti teisiniai įgaliojimai leidžia Komisijai išsikišti ir atgrasyti, o galiausiai – uždrausti valstybėms narėms nepagrįstai drausti įmonėms iš kitų valstybių narių perimti šalies įmones arba jas varžyti. Šia nuostata taip pat numatoma procedūrinė pasikeitimo požiūriais su valstybėmis narėmis tinkamu laiku sistema, siekiant atskirti protekcionistinio pobūdžio intervencijas nuo tikrųjų teisėtų visuomenės interesų (išskyrus konkurenciją) apsaugos. Nuo reglamento priėmimo 21 straipsnis pritaikytas mažiau kaip 20 atvejų. Po dažnesnio 21 straipsnio taikymo laikotarpio, 2009 m. pagal šią nuostatą jokių naujų procedūrų pradėta nebuvo.

⁷⁷ [Žr. Pranešimą spaudai IP/09/200](#), 2009 2 2.

⁷⁸ Žr. pranešimą spaudai [IP/09/1182](#), 2009 7 23. Sėkmingai išspręsti šia byla pavyko dėl ankstesnės pažeidimo procedūros prieš Čekiją, kurios metu 2007 m. buvo atšaukti panašūs problemiški teisės aktai.

⁷⁹ Byla COMP/39562 *Slovakijos pašto įstatymas* ([OL C 322](#), 2008 12 17, p. 10). Taip pat žr. pranešimą spaudai [IP/08/1467](#), 2008 10 7.

⁸⁰ OL C 243, 2009 10 10, p. 5.

1.4.3. *Susijungimų ataskaita*

80. Komisija pateikė Tarybai Susijungimų reglamento⁸¹ (EBSR) veikimo ataskaitą praėjus penkeriems metams nuo jo įsigaliojimo. Ataskaitoje daroma išvada, kad apskritai jurisdikcijos ribos ir klausimo perdavimo mechanizmai sudarė tinkamą teisinį pagrindą lanksčiai priskirti ir perskirstyti bylas tarp Komisijos ir nacionalinių konkurencijos institucijų (NKI). Ataskaitoje taip pat nustatyta, kad klausimo perdavimo pranešus apie koncentraciją sistema pasirodė tebesantys naudingi perskirstant bylas, neatsižvelgiant į tai, kad įdiegta klausimo prieš pranešant apie koncentraciją perdavimo sistema.
81. Galiausiai, ataskaitoje nurodomos sritys, kurias dar galima gerinti, pvz., „dviejų trečdalių“ taisyklės veikimas, bylų, apie kurias pranešta trims ar daugiau NKI, tvarkymo būdas (konceptija „vienas langelis“) ir tolesnio taikomų nacionalinių taisyklių suvienodinimo su Bendrijos taisyklėmis klausimas.

2. SEKTORIŲ POKYČIAI

2.1. Finansų paslaugos

82. Finansų rinkos yra būtinos šiuolaikinių ūkių veikimui. Metai buvo ypač sunkūs finansų sektoriui ir Komisija atliko svarbiausią vaidmenį suteikdama teisinį aiškumą valstybės pagalbos ir susijungimų kontrolės srityje⁸².
83. Finansų rinkos duomenų platinimo srityje pradėta oficiali procedūra prieš „Standard & Poor's“ dėl tariamo piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, susijusia su tarptautinio vertybinių popierių identifikavimo numerio (ISIN)⁸³ suteikimu ir licencijavimu. Komisija taip pat pradėjo oficialią procedūrą prieš „Thomson Reuters“ dėl RIC⁸⁴ naudojimo.
84. Tęsiant 2008 m. Komisijos pradėtą tyrimą dėl „VISA Europe“ tarptautinių daugiašalių tarpbankinių mokesčių (DTM), balandžio mėn. buvo išsiųstas prieštaravimų pareiškimas. Gegužės mėn. Komisija užsakė išorės tyrimą, skirtą atsiskaitymų grynaisiais ir kortelėmis mokesčiams palyginti.
85. Komisija toliau atidžiai stebėjo, kaip įgyvendinamas 2007 m. draudžiamasis sprendimas dėl „MasterCard“ DTM. Balandžio mėn. „MasterCard“ įsipareigojo

⁸¹ 2009 m. birželio 18 d. Komisijos komunikatas Tarybai, Reglamento Nr. 139/2004 veikimo ataskaita ir pridedamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas (COM (2009) 281 galutinis).

⁸² Išsamiau žr. šios ataskaitos Teminiame skyriuje.

⁸³ ISIN tarptautiniai vertybinių popierių identifikavimo numeriai, reglamentuojami Tarptautinės standartizacijos organizacijos (ISO) standartu 6166. Jie būtini tam tikroms finansinių institucijų atliekamoms operacijoms (pvz., teikiant ataskaitas valdžios institucijoms arba atliekant tarpuskaitą ir atsiskaitymus) ir jų negalima pakeisti kitais vertybinių popierių identifikatoriais. Taip pat žr. [MEMO/09/508](#).

⁸⁴ RIC – tai trumpi iš raidžių ir skaičių sudaryti kodai, identifikuojantys vertybinius popierius ir jų prekybos vietas. Jie naudojami informacijai gauti iš „Thomson Reuters“ realaus laiko duomenų srautų, pvz., realaus laiko informacijai apie akcijų kainas konkrečioje biržoje. Taip pat žr. [IP/09/1692](#), 2009 10 11.

nustatyti gerokai mažesnius DTM⁸⁵, panaikinti mokesčių padidinimo schemą ir pakeisti savo sistemos taisykles taip, kad padidėtų mokėjimo kortelių rinkos skaidrumas ir konkurencija⁸⁶. Šių išipareigojimų vykdymą atidžiai stebi nepriklausomas patikėtinis.

86. Komisija peržiūrėjo Draudimo BIR⁸⁷ veikimą prieš jam baigiant galioti 2010 m. kovo 31 d. Remiantis peržiūros metu gautais įrodymais naujo BIR projekte atnaujinama leidžianti nukrypti nuostata dviejų kategorijų susitarimams: bendriems duomenų rinkiniams, lentelėms bei tyrimams ir susitarimams dėl bendro draudimo ir bendro perdraudimo grupių. Spalio 5 d. projektas buvo pateiktas aštuonias savaites trukšiančioms konsultacijoms.
87. Finansinių paslaugų srityje svarbus gynimo nuo monopolijų objektas buvo SEPA (bendra mokėjimų eurais erdvė). SEPA yra savireguliacinio iniciatyva, kurią pradėjo Europos bankininkystės sektorius ir kuriai vadovauja Europos mokėjimų taryba (EMT), siekiant pereiti prie integruotos mokėjimų eurais erdvės, užtikrinant, kad tarptautiniai mokėjimai taptų tokie pat paprasti ir veiksmingi, kaip vietiniai.
88. Per 2009 m. buvo surengtos neformalios diskusijos su galimais naujais rinkos dalyviais – ypač su „Paifair“ ir „Monnet“ – pirmiausia siekiant išsiaiškinti jų numatytų finansinių mechanizmų suderinamumą su konkurencijos taisyklėmis ir paskatinti veiksmingą su SEPA suderinamą konkurenciją mokėjimo kortelių rinkoje.
89. 2007 m. su EMT pradėtas dialogas pratęstas ir 2009 m., sutelkiant dėmesį į SEPA tiesioginio debeto (SDD) tarpbankinius mokesčius, EMT ir schemų valdymą ir standartizavimą. Kovo mėn. Komisija ir ECB paskelbė bendrą pranešimą, kuriame paaiškino SDD finansinius principus, įskaitant galimybę kai kuriose valstybėse narėse laikinai taikyti daugiašalius tarpbankinius mokesčius⁸⁸. Lapkričio 2 d. įsigaliojo Reglamentas Nr. 924/2009⁸⁹ dėl tarptautinių mokėjimų ir Komisija bei ECB paskelbė ilgalaikio SDD finansavimo gaires⁹⁰. Gairės skirtos laikotarpiui, kuriuo nebebus taikomi laikinieji susitarimai dėl DTM.
90. Nuo lapkričio 3 d. iki gruodžio 14 d. Komisija surengė viešas konsultacijas dėl tolesnių gairių SDD schemas dalyviams, skirtų kolektyvinio finansavimo mechanizmams įvertinti pagal Europos konkurencijos taisykles. Konsultacijoms pasibaigus Komisija, jei prireiks, gali nuspręsti priimti papildomas gaires, kad bendroji analizės sistema taptų aiškesnė ir nuspėjamesnė.

⁸⁵ Pagal naująją metodiką didžiausias svertinis DTM vidurkis vienai operacijai vartotojų kreditinėms kortelėms sumažintas iki 0,30 %, o debetinėms kortelėms – iki 0,20 %.

⁸⁶ Žr. [IP/09/515](#) ir MEMO/09/143.

⁸⁷ 2003 m. vasario 27 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 358/2003 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo tam tikroms susitarimų, sprendimų ir suderintų veiksmų rūšims draudimo sektoriuje ([OL L 53, 2003 2 28, p. 8](#)).

⁸⁸ [Bendras Europos Komisijos ir Europos centrinio banko pranešimas, kuriame paaiškinami tam tikri būsimi SEPA tiesioginio debeto \(SDD\) verslo modelio principai](#), SEC (2009) 397.

⁸⁹ OL L 266, 2009 10 9, p. 11.

⁹⁰ [EB sutarties 81 straipsnio taikymas daugiašaliams tarpbankiniams mokėjimams SEPA tiesioginio debeto sistemoje](#), SEC (2009) 1472.

2.2. Energetika ir aplinka

91. Balandžio 6 d. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė klimato ir energetikos teisės aktų paketą, kuriame nustatytos kovos su klimato kaita ir atsinaujinančiosios energijos naudojimo skatinimo priemonės, kurias Komisija pasiūlė 2008 m. sausio mėn. Pakete yra direktyva dėl atsinaujinančių išteklių energijos, kurioje nustatomi biologinio kuro ir biologinių skysčių tvarumo kriterijai⁹¹, kurie taip pat aktualūs vertinant valstybės pagalbą šioje srityje. Be to, Europos Parlamentas ir Taryba priėmė direktyvą, kuria persvarstyta ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų taršos leidimų prekybos sistema (TLPS)⁹².
92. Liepos 13 d. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė energetikos vidaus rinkos teisės aktų paketą⁹³, o liepos 16 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl reglamento, skirto dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonėms.
93. Komisija labai aktyviai vykdė konkurencijos politiką energetikos sektoriuje, remdamasi energetikos sektoriaus tyrimo⁹⁴ metu įgytomis žiniomis. Užtikrinus veiksmingą konkurenciją šiose rinkose turėtų padidėti tiekimo saugumas, būtų sumažintas poveikis aplinkai, paskatintos naujovės ir konkurencingomis kainomis tiekama energija ES namų ūkiams ir verslui.
94. Kovo 18 d. buvo priimtas sprendimas⁹⁵ „RWE Gas Foreclosure“ byloje, pripažįstant teisiškai privalomais anksčiau „RWE“ pasiūlytus turto išpardavimo išsipareigojimus ir baigiant tyrimą. Gruodžio 2 d. priėmus sprendimą pagal Reglamento Nr. 1/2003 9 straipsnį, teisiškai privalomais taip pat pripažinti „GDF Suez“⁹⁶ pasiūlyti išsipareigojimai. Šie išsipareigojimai palengvins konkurentų patekimą į Prancūzijos dujų rinką. Be to, lapkričio 4 d. Komisija, nagrinėdama bylą *EDF Customer Foreclosure*⁹⁷, pradėjo rinkos tyrimą dėl Prancūzijos energetikos įmonės „EDF“ pasiūlytų išsipareigojimų. Kartu su Prancūzijos Vyriausybės atliekama reguliuojamos elektros rinkos reforma⁹⁸, išsipareigojimai šioje byloje gali tapti svarbiu žingsniu užtikrinant konkurencingą elektros rinką Prancūzijoje. 2009 m. gruodžio 22 d. pagal Reglamento Nr. 1/2003 9 straipsnį „E.ON AG“ ir jos patronuojamosioms įmonėms, įskaitant „E.ON Ruhrgas AG“ ir „E.ON Gastransport GmbH“, buvo išsiųstas preliminarus įvertinimas, kuriame išreikšti nuogastavimai dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 102 straipsnio (buvusio EB sutarties 82 straipsnio) pažeidimo. Lygiagrečiai Komisija parengė rinkos tyrimo pranešimą, numatytą Reglamento Nr. 1/2003 27 straipsnio 4 dalyje.

⁹¹ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL L 140, 2009 6 5, p. 16).

⁹² 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/29/EB, iš dalies keičianti Direktyvą 2003/87/EB, siekiant patobulinti ir išplėsti Bendrijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą (OL L 140, 2009 6 5, p. 63).

⁹³ OL L 211, 2009 8 14.

⁹⁴ Komisijos komunikatas „Europos dujų ir elektros energijos sektorių tyrimas pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 17 straipsnį (galutinė ataskaita)“ (COM (2006) 851 galutinis, 2007 1 10) ir Konkurencijos generalinio direktorato elektros energijos sektoriaus tyrimo ataskaita (SEC (2006) 1724, 2007 1 10).

⁹⁵ [Žr. IP/09/410](#), 2009 3 18.

⁹⁶ Byla COMP/39316.

⁹⁷ Byla COMP/39386 *Ilgalaikės elektros energijos tiekimo sutartys Prancūzijoje*.

⁹⁸ [Žr. MEMO/09/394](#).

95. Kalbant apie energetikos bylas, liepos 8 d. Komisija priėmė sprendimą pagal Reglamento Nr. 1/2003 7 straipsnį ir „E.ON“ ir „GDF Suez“ skyrė iš viso 1,106 mlrd. EUR baudų už rinkos pasidalijimą⁹⁹. Tai yra pirmosios baudos, kurias Komisija skyrė už antimonopolinius pažeidimus energetikos sektoriuje, ir didžiausia 2009 m. skirta bauda. Kovo 6 d. „ENI S.p.A.“ buvo išsiųstas prieštaravimų pareiškimas¹⁰⁰, susijęs su įmonės valdymu ir gamtinių dujų perdavimo vamzdinių eksploatacija. Balandžio 23 d. pradėta nagrinėti *Svenska Kraftnät*¹⁰¹ byla. Spalio 6 d. Komisija pradėjo rinkos tyrimą¹⁰² ir paragino suinteresuotąsias šalis pateikti pastabas apie Švedijos perdavimo sistemos operatorės „Svenska Kraftnät (SvK)“ pasiūlytus išpareigojimus.
96. Susijungimų srityje Komisija, paskyrusi taisomąsias priemones, išsprendė tris su dujų ir elektros tiekimu susijusius sandorius: „Vattenfall“ išsigyjant „Nuon Energy“¹⁰³, „RWE“ išsigyjant „Essent“¹⁰⁴ ir „EDF“ išsigyjant „Segebel“¹⁰⁵. Dvi bylos¹⁰⁶ dėl „E.ON“ antimonopolinio nagrinėjimo¹⁰⁷ metu skirtų taisomųjų priemonių buvo išspręstos netaikant jokių sąlygų.
97. Valstybės pagalbos kontrolės srityje pasiekta pažanga dėl Prancūzijos reguliuojamų elektros energijos tarifų¹⁰⁸. Rugsėjo 19 d. Prancūzijos Vyriausybė paskelbė reformos planą tarifams palaipsniui panaikinti ir mechanizmą, skirtą skatinti konkurenciją elektros rinkoje ir užtikrinti konkurentų atėjimą, reguliuojamomis kainomis jiems skiriant tam tikrą procentinę dalį „EDF“ branduolinės energijos gamybos pajėgumo. Prancūzija turi priimti teisės aktus, kad Komisija galėtų priimti galutinį sprendimą¹⁰⁹.
98. Lapkričio 18 d. priimtas neigiamas sprendimas, pagal kurį nurodyta susigrąžinti valstybės pagalbą preferencinių tarifų byloje dėl „Alcoa“ jėgainių Venete ir Sardinijoje¹¹⁰.
99. Atsinaujinančių energijos šaltinių srityje Komisija patvirtino vieną Kipro schemą¹¹¹, tris Danijos schemas¹¹² ir Austrijos schemą, kuria atsinaujinančių šaltinių energijos gamintojų naudai subsidijuojami supirkimo tarifai¹¹³. Kartu inicijuotas išsamus

⁹⁹ Byla COMP/39401. Žr. [IP/09/1099](#), 2009 7 8.

¹⁰⁰ Byla COMP/39315. Žr. [MEMO/09/120](#), 2009 3 19.

¹⁰¹ Byla COMP/39351. Žr. [MEMO/09/191](#), 2009 4 23.

¹⁰² Žr. [IP/09/1425](#), 2009 10 6.

¹⁰³ Sprendimas byloje COMP/M.5496 *Vattenfall/Nuon*.

¹⁰⁴ Byla COMP/M.5467 *RWE/Essent*.

¹⁰⁵ Byla COMP/M.5549 *EDF/Segebel*.

¹⁰⁶ Byla COMP/M.5512 *Electrabel/E.ON (tam tikras turtas)* ir M.5519 *E.ON/Electrabel įsigytas turtas*.

¹⁰⁷ Bylos COMP/39388 ir COMP/39389 *E.ON electricity*.

¹⁰⁸ Byla C17/2007 (ex NN19/07) *Reguliuojami elektros energijos tarifai Prancūzijoje* (OL C 96, 2009 4 25, p. 18).

¹⁰⁹ MEMO/09/394, 2009 9 15.

¹¹⁰ Byla C36b/2006 *Pirmenybinis elektros tarifas – Alcoa* (dar nepaskelbta).

¹¹¹ Byla N143/2009 *Pagalbos schema, skirta skatinti elektros gamybą didelėmis komercinėmis vėjo, saulės, fotovoltinėmis sistemoms ir iš biomasės* (OL C 247, 2009 10 15, p. 2).

¹¹² Byla N359/2008 *Deginant biomasę gaminamai elektrai skirtas priedas* (OL C 179, 2009 8 1, p. 1); byla N354/2008 *Naujųjų vėjo turbinų gaminamai elektrai skirtas priedas* (OL C 143, 2009 6 24, p. 6); byla N356/2008 *Iš biudujų gaminamai elektrai skirtas priedas* (OL C 151, 2009 7 3, p. 16).

¹¹³ Byla N446/2008 *Antroji 2008 m. ekologiškos elektros energijos įstatymo pataisa* (OL C 217, 2009 9 11, p. 12).

tyrimas dėl tam tikrų Austrijos schemos nuostatų, kuriomis, atrodytu, sudaromos palankesnės sąlygos stambiems energijos vartotojams¹¹⁴.

100. Su tam tikromis sąlygomis patvirtintas Danijos projektas taikyti CO₂ mokesčių lengvatas įmonėms, kurioms taikoma ES prekybos apyvartinais taršos leidimais sistema¹¹⁵. Be to, Komisija patvirtino mokesčių sumažinimą Danijos cemento pramonei – tai buvo pirmoji iš tokių bylų, patvirtintų pagal naujas pagalbos aplinkos mokesčių sumažinimo pavidalu taisykles, nustatytas Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai gaires¹¹⁶. Antra vertus, Komisija nusprendė, kad panaši mokesčių lengvata Nyderlandų keramikos pramonei nepriimtina¹¹⁷, kadangi nebuvo nustatyta, kad mokesčio lengvata būtina ir proporcinga.
101. Komisija leido taikyti Jungtinės Karalystės schemą, kuria įvedama prekybos su energijos vartojimu susijusių CO₂ teršalų leidimais sistema¹¹⁸. Be to, patvirtintos ir Lenkijos¹¹⁹, Lietuvos¹²⁰ bei Bulgarijos¹²¹ schemos dėl mokesčių sumažinimo tam tikrų pavidalų biokuro gamybai skatinti.
102. Komisija išnagrinėjo keletą Austrijos priemonių, skirtų elektros ir šilumos gamybai¹²² ir platinimo infrastruktūrai¹²³ skatinti; ji patvirtino tris Lenkijos schemas dėl šilumos skirstymo tinklų¹²⁴, dėl atsinaujinančių šaltinių elektros jungčių tinklų¹²⁵ ir elektros skirstymo tinklų modernizavimo¹²⁶. Komisija taip pat patvirtino Jungtinės Karalystės valstybės pagalbos schemą, pagal kurią remiamas konkursas dviejų parodomųjų pramoninio masto anglies dioksido surinkimo ir saugojimo projektų inžinerinės ir galimybių studijos rengimas¹²⁷.
103. Galiausiai, remdamasi laikinąja sistema¹²⁸, Komisija patvirtino Prancūzijos¹²⁹, Vokietijos¹³⁰, Ispanijos¹³¹, Italijos¹³² ir Jungtinės Karalystės¹³³ nacionalines pagalbas

¹¹⁴ C24/2009 (ex N446/2008) *Antroji 2008 m. ekologiškos elektros energijos įstatymo pataisa* (OL C 217, 2009 9 11, p. 12).

¹¹⁵ Byla C41/2006 *CO₂ mokesčio kvotomis reguliuojamo kuro suvartojimo pramonėje pakeitimas* (viešosios versijos dar nėra).

¹¹⁶ Byla N327/2008 *NO_x mokesčio sumažinimai stambiems teršėjams bei taršą mažinančioms įmonėms ir biudėjoms bei biomasei skirtas mokesčių mažinimas*.

¹¹⁷ Byla C5/2009 (ex N210/2008) *Aplinkos mokesčių lengvata keramikos gamintojams*.

¹¹⁸ Byla N629/2008 *Įpareigojimas sumažinti išmetamą anglies dvideginio kiekį (CRC)*.

¹¹⁹ Byla N57/2008 *Pagalba veiklai už biokuro projektus – Lenkija* (OL C 247, 2009 10 15, p. 1).

¹²⁰ Byla N372/2007 *Pagalba biokuro gamybos plėtojimui* (OL C 106, 2009 5 8, p. 14).

¹²¹ Byla N607/2008 *Biokuroi skirtas mokesčių mažinimas (Bulgarija)*.

¹²² Byla N461/2008 *Bendrai šilumą ir elektros energiją gaminančių elektrinių įstatymas (CHP)* (OL C 109, 2009 5 13, p. 1).

¹²³ Byla N485/2008 *Pagalbos schema centralizuoto šildymo ir vėsinimo infrastruktūrai ir vėsinimo įrangai (AT)* (OL C 191, 2009 8 14, p. 1).

¹²⁴ Byla N54/2009 *Pagalba šilumos skirstymo tinklų modernizavimui Lenkijoje* (OL C 204, 2009 8 29, p. 2).

¹²⁵ Byla N55/2009 *Pagalba atsinaujinančių šaltinių elektros jungčių linijų tiesimui ir modernizavimui Lenkijoje* (OL C 206, 2009 9 1, p. 3).

¹²⁶ Byla N56/2009 *Pagalba elektros skirstymo tinklams modernizuoti ir keisti Lenkijoje* (OL C 206, 2008 9 1, p. 4).

¹²⁷ Byla N74/2009 *CCS Demonstration Competition – FEED* (OL C 203, 2009 8 28, p. 2).

¹²⁸ Laikinoji valstybės pagalbos priemonių sistema siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis (OL C 83, 2009 4 7, p. 1).

¹²⁹ Byla N11/2009 *Régime temporaire de prêts bonifiés pour les entreprises fabriquant des produits verts* (OL C 106, 2009 5 8, p. 22).

schemas, skirtas investicijoms į aplinkai naudingą produkciją (t. y. ekologišką produkciją) išsaugoti. Šios schemas išnagrinėtos pagal paspartintą procedūrą.

2.3. Elektroniniai ryšiai

104. Elektroninių ryšių paslaugų teikėjai toliau dirbo laikydamiesi ES elektroninių ryšių reguliavimo sistemos nuostatų¹³⁴. *Ex ante* reguliavimas pagal reguliavimo sistemą grindžiamas konkurencijos teisės aktų principais. Šio požiūrio Nacionalinės reguliavimo institucijos (NRI) laikėsi vertindamos elektroninio ryšio rinkas.
105. 2009 m. Komisija iš NRI gavo 161 pranešimą ir priėmė 87 raštus su pastabomis bei 59 raštus be pastabų pagal Pagrindų direktyvos 7 straipsnyje nustatytą Bendrijos konsultacijų mechanizmą, o 9 bylos iki metų pabaigos dar nebuvo užbaigtos. Vienoje byloje¹³⁵ Komisijai kilo didelių abejonių dėl priemonių, apie kurias pranešta, suderinamumo su ES teise ir ji pradėjo antrojo etapo tyrimą.
106. Gegužės 7 d. Komisija paskelbė Rekomendaciją dėl skambučių užbaigimo tarifų¹³⁶, kurioje nustatoma skambučių užbaigimo tarifų reguliavimo metodika, skirta reguliavimo metodų nuoseklumui užtikrinti. Liepos 1 d. įsigaliojo naujas ES reglamentas dėl tarptinklinio ryšio Bendrijoje. Naujos taisyklės galios iki 2012 m. vasaros, o iki 2010 m. vasaros Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateiks ataskaitą apie jų veikimą.
107. Komisija skatina pagalbos priemones, kuriomis siekiama suteikti tinkamą plačiajuosčių ryši visiems Europos piliečiams prieinamomis kainomis. Iki 2009 m. Komisija įvertino ir patvirtino maždaug 2 mlrd. EUR¹³⁷ vertės valstybės pagalbos ir

¹³⁰ Byla N426/2009 Federalinė ekologiškiems produktams gaminti skirtų paskolų mažomis palūkanomis sistema (OL C 225, 2009 9 18, p. 2).

¹³¹ Byla N140/2009 *Automobilių sektoriaus konkurencingumo planas – Aplinką mažiau teršiančios produkcijos gamybai skirtų investicijų realizavimas* (OL C 146, 2009 6 26, p. 2).

¹³² Byla N542/2009 *Pagalba ekologiškų produktų gamybai*.

¹³³ Byla N72/2009 *Laikinoji pagalba ekologiškų produktų gamybai* (OL C 145, 2009 6 25, p. 7).

¹³⁴ 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) ([OL L 108, 2002 4 24, p. 33](#)), 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų (Prieigos direktyva) ([OL L 108, 2002 4 24, p. 7](#)), 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (Leidimų direktyva) ([OL L 108, 2002 4 24 p. 21](#)), 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis (Universaliųjų paslaugų direktyva) ([OL L 108, 2002 4 24, p. 51](#)), 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių) ([OL L 201, 2002 7 31, p. 37](#)). Šios direktyvos neseniai iš dalies pakeistos direktyvomis 2009/140/EB ir 2009/136/EB (OL L 337, 2009 12 18, p. 37 ir 11).

¹³⁵ Byla AT/2009/970 dėl Austrijos didmeninės plačiajuosybės prieigos rinkos.

¹³⁶ Skambučių užbaigimo tarifai yra didmeniniai tarifai, kuriuos priimančiojo skambučių operatorius taiko skambinančiojo operatoriaus tinklui. Šie tarifai smarkiai didina vartotojo sąskaitas už telefoną, todėl jų kainą reguliuoja nacionalinės reguliavimo institucijos. 2009 m. gegužės 7 d. Komisijos rekomendacija 2009/396/EB dėl skambučių užbaigimo fiksuotojo ir judriojo ryšio tinkluose tarifų reguliavimo ES (OL L 124, 2009 5 20).

¹³⁷ Iš jų 1,5 mlrd. EUR sudarė valstybės pagalbą, kaip apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnyje.

kitų rūšių valstybinio finansavimo panaudojimą Europoje ir taip užtikrino daugiau kaip 3 mlrd. EUR investicijas į plačiajuosčio ryšio tinklus.

108. Rugsėjo mėn. priimtos plačiajuosčio ryšio gairės skirtos ne tik pagalbai pagrindiniams plačiajuosčio ryšio tinklams (ADSL, kabelinio, mobiliojo ryšio, belaidžio ryšio ar palydovinio plačiajuosčio ryšio paslaugoms), bet ir pagalbai labai didelės spartos NGA tinklams (šviesolaidžio arba pažangiems atnaujintiems kabeliniams tinklams dabartiniame etape). Šiose gairėse taip pat papildomai paaiškinta, kaip dabartinė teismų praktika taikoma plačiajuosčio ryšio sektoriui tais atvejais, kai valstybės narės plačiajuosčio ryšio tinklo veikimą priskiria visuotinės ekonominės svarbos paslaugai. Šiomis aplinkybėmis Komisija patvirtino 59 mln. EUR vertės valstybinį finansavimą, skirta NGA projektui Prancūzijos Aukštutinės Senos departamente¹³⁸.
109. Antimonopolijų srityje Komisija pradėjo procedūrą Lenkijos ir Slovakijos plačiajuosčio ryšio rinkos monopolinių dalyvių atžvilgiu¹³⁹.

2.4. Informacinės technologijos

110. Informacinių ir ryšių technologijų sektorius ypač svarbus naujovėms skatinti ir skaitmeninės ekonomikos potencialui realizuoti. Informacinių technologijų rinkos dažnai linkusios patirti tinklo poveikį, kaip patvirtina Komisijos 2004 m. *Microsoft* byla.¹⁴⁰ Tokio poveikio rezultatas – vartotojų pririšimas ir dominuojančios padėties rinkoje atsiradimas, kas savaime nekelia problemų, tačiau dėl to gali prireikti laiku vykdyti konkurencijos teisės aktus, kad būtų užtikrinta konkurencija atitinkamose arba susijusiose rinkose. Atsižvelgiant į tai, tinklų sąveika ir standartai yra pagrindiniai vis išskylantys klausimai vis labiau ryšiais susijusiam pasaulyje.
111. Gegužės 13 d. *Intel* byloje¹⁴¹ paskelbtas draudimo sprendimas, nustatius, kad „Intel“ pažeidė EB sutarties 82 straipsnį užsiimdama antikonkurencine veikla, skirta centrinio procesoriaus (CPU) x86 konkurentams iš rinkos išstumti. Ši veikla pakenkė vartotojams visoje EEE. Pakenkdami savo konkurentų gebėjimui konkuruoti dėl savo gaminių, „Intel“ varžė konkurenciją, sumažino vartotojų pasirinkimą ir sutrukdė diegti naujoves. Sprendimu „Intel“ paskirta 1,06 mlrd. EUR bauda, kuri yra didžiausia bauda, kurią Komisija kada nors skyrė vienai įmonei. Liepos 22 d. „Intel“ PIT pateikė apeliaciją dėl sprendimo¹⁴².
112. 2009 m. gruodžio 16 d. Komisija pripažino teisiškai privalomais „Microsoft“ išsipareigojimus, kuriuos pastaroji pasiūlė siekdama išspręsti konkurencijos problemas, kurias Komisija nurodė 2009 m. prieštaravimų pareiškime, susijusiam su „Microsoft“ interneto naršyklės „Internet Explorer“ susiejimu su jos dominuojančia klientų asmeninių kompiuterių operacine sistema „Windows“. Dėl šių išsipareigojimų vartotojai EEE pagrįstai turėtų didesnę interneto naršyklių pasirinkimą, o kompiuterių gamintojai – daugiau laisvės. „Microsoft“ išsipareigojo

¹³⁸ 2009 m. rugsėjo 30 d. Komisijos sprendimas dėl N331/2008 *Réseau à très haut débit en Hauts-de-Seine*. Dar nepaskelbtas.

¹³⁹ [MEMO/09/203, 2009 4 27](#).

¹⁴⁰ Byla COMP/37.792 *Microsoft* (OL L 32, 2007 2 6, p. 23).

¹⁴¹ Byla COMP/37990 *Intel* (OL C 227, 2009 9 22, p. 13).

¹⁴² T-286/09 *Intel prieš Komisiją* (OL C 220, 2009 9 12, p. 41).

a) platinti programinės įrangos „Choice Screen“ naujinius „Windows“ klientų asmeninių kompiuterių operacinių sistemų vartotojams EEE kartu su „Windows“ naujiniu, kuris suteiks vartotojams nešališką pasirinkimą tarp populiariausių EEE interneto naršyklių, ir b) „Windows 7“ ir vėlesnėse „Windows“ versijose EEE įdiegti mechanizmą, leisiantį asmeninių kompiuterių gamintojams ir galutiniams vartotojams įjungti ir išjungti „Internet Explorer“¹⁴³.

113. *Rambus* byloje Komisija išreiškė susirūpinimą, kad „Rambus“ reikalavo nepagrįsto autorinio atlyginimo už tam tikrų dinaminį laisvosios kreipties atmintinių (toliau – DLKA), kurios naudojamos beveik visuose asmeniniuose kompiuteriuose, patentų naudojimą. 2009 m. gruodžio 9 d. Komisija priėmė sprendimą, kuriuo teisiškai privalomais pripažino „Rambus“ pasiūlytus išipareigojimus, kuriais visų pirma apribojami jos autoriniai mokesčiai¹⁴⁴. 2008 m. visame pasaulyje DLKA parduota už daugiau kaip 34 mlrd. USD (daugiau kaip 23 mlrd. EUR). „Rambus“ išipareigojo penkeriems metams pasauliniu mastu riboti savo autorinius mokesčius. „Rambus“ sutiko neapmokestinti autoriniu mokesčiu ankstesnės kartos atmintinių ir taikyti ne didesnę kaip 1,5 % autorinį mokestį vėlesnės kartos atitinkamoms atmintinėms. Tai yra gerokai mažiau, nei 3,5 % mokestis, kurį anksčiau taikė „Rambus“.
114. Ši byla dar kartą parodo, kad veiksmingas standartų nustatymo procesas turi vykti nediskriminuojant, atvirai ir skaidriai, kad būtų užtikrinta konkurencija ir vartotojai galėtų turėti naudos iš technikos pažangos ir naujovių diegimo¹⁴⁵. Šiuo metu Komisija peržiūri antimonopolines gaires dėl horizontaliųjų susitarimų ir ketina konsoliduoti esamą skyrių dėl standartizacijos, kad pateiktų daugiau rekomendacijų dėl standartų nustatymo. Projektas viešoms konsultacijoms bus pateiktas 2010 m. pradžioje. Komisija taip pat toliau tirs ir prireikus įsikiš konkrečiais atvejais, jei kils problemų dėl konkurencijos.

2.5. Žiniasklaida

115. Komisija tęsė apskritojo stalo diskusijas su svarbiausiais vartotojų ir sektoriaus atstovais apie interneto sudarytas verslo galimybes ir esamas kliūtis didėjančiai mažmeninei internetinei prekybai muzika ir prekėmis Europoje. 2009 m. gegužės mėn. paskelbta ataskaita apie mažmeninės prekybos internetu galimybes ir kliūtis, o rugsėjo ir spalio mėnesiais surengti du internetinei prekybai muzika skirti apskritojo stalo susitikimai, kuriuos globojo už konkurenciją atsakingas Komisijos narys. Apskritojo stalo iniciatyva užbaigta dviem bendrais pareiškimais: dėl muzikos platinimo internetu ir dėl informacijos apie nuosavybės teises. Keletas apskritojo stalo diskusijų dalyvių taip pat paskelbė apie konkrečius veiksmus ir išipareigojimus, kurie turėtų sudaryti geresnes sąlygas Europos vartotojams naudotis internetinės muzikos prekybos paslaugomis¹⁴⁶.

¹⁴³ Sprendimas paskelbtas Konkurencijos generalinio direktorato interneto svetainės skyriuje „Antimonopolinės bylos“.

¹⁴⁴ Nekonfidenciali sprendimo ir išipareigojimų versija skelbiama Komisijos interneto svetainėje <http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/cases>.

¹⁴⁵ Sprendimas ir išipareigojimai paskelbti Konkurencijos generalinio direktorato interneto svetainės skyriuje „Antimonopolinės bylos“.

¹⁴⁶ Visus dokumentus galima rasti http://ec.europa.eu/competition/sectors/media/online_commerce.html.

116. 2009 m. Komisija toliau atidžiai stebėjo perėjimą nuo analoginių prie skaitmeninių antžeminių transliacijų Italijoje, atsižvelgdama į 2006 m. savo pradėtą pažeidimo nagrinėjimo procedūrą dėl Italijos transliacijų teisės aktų. Palaikydamos glaudų ryšį su už konkurenciją ir informacinę visuomenę atsakingais Komisijos nariais Italijos valdžios institucijos nustatė naujus Italijos antžeminės televizijos tinklų skaitmeninimo kriterijus, skirtus užtikrinti, kad naujiems transliuotojams ir mažesniems esamiems transliuotojams būtų skirta daugiau dažnių. Numatyta, kad konkursas dėl dažnių paskirstymo bus paskelbtas 2010 m. pradžioje¹⁴⁷.
117. Kalbant apie valstybės pagalbą, Komisija toliau stebėjo perėjimą nuo analoginio prie skaitmeninio antžeminio transliavimo ES valstybėse narėse. Spalio 6 d. PIT patvirtino neigiamą sprendimą Vokietijos atžvilgiu¹⁴⁸, taip pat pagrįstą nepakankamu schemas technologijų neutralumu¹⁴⁹.
118. Liepos 2 d. Komisija priėmė pataisytą Transliavimo komunikatą, kuriuo siekiama geriau paaiškinti, kaip Komisija vertina valstybės finansuojamas naujas žiniasklaidos paslaugas¹⁵⁰. Per metus Komisija priėmė keletą teigiamų individualių sprendimų dėl visuomeninio transliavimo paslaugų sistemų Prancūzijoje, Ispanijoje, Austrijoje ir Danijoje. Birželio mėn. ji parengė pasiūlymą dėl pagalbos Švedijos didelės apyvartos didmiesčių laikraščiams pripažinimo suderinama su valstybės pagalbos taisyklėmis¹⁵¹.

2.6. Farmacijos pramonė ir sveikata

Farmacijos pramonė

119. 2009 m. Komisija užbaigė ES farmacijos sektoriaus tyrimą. Juo buvo siekiama išnagrinėti pastebėto generinių vaistų patekimo į rinką vilkinimo priežastis ir kodėl akivaizdžiai sumažėjo inovacijų, vertinant pagal rinką pasiekiančių naujų vaistų kieki. Tyrimo metu nagrinėti konkurenciniai santykiai i) tarp įmonių kūrėjų ir generinius vaistus gaminančių įmonių ir ii) tarp įmonių kūrėjų; pateikta svarbių politikos rekomendacijų, kaip pagerinti sektoriaus veiklą. Liepos 8 d. Komisija paskelbė savo galutinę ataskaitą¹⁵².
120. Galutinėje sektoriaus tyrimo ataskaitoje Komisija pakvietė visas suinteresuotąsias šalis pateikti konkurencijos institucijoms visus galimus klausimus dėl konkurencijos.
121. Komisija taip pat pradėjo procedūrą „Servier“ atžvilgiu, be kitų dalykų, nagrinėdama susitarimus dėl patentų, kuriuos „Servier“ sudarė su keletu generinių rinkos dalyvių ir kurie gali būti antikonkurencinio pobūdžio. Šis tyrimas nėra sektoriaus tyrimo dalis, tačiau per pastarąjį įgytos žinios leido Komisijai padaryti išvadas srityse,

¹⁴⁷ 2007 m. liepos 18 d. Komisija nusiuntė Italijai pagrįstą nuomonę dėl šios bylos.

¹⁴⁸ Byla C-25/2004 *DVB-T Berlin Brandenburg*. Gruodžio mėn. Vokietija pateikė apeliaciją dėl šio sprendimo. Apeliacija taip pat buvo susijusi su technologijos neutralumo klausimu.

¹⁴⁹ Bylos T-8/06, T-21/06, T-24/06.

¹⁵⁰ 2009 m. liepos 2 d. Komunikatas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo visuomeninio transliavimo paslaugoms, OL C 257, 2009 10 27.

¹⁵¹ Byla E4/2008.

¹⁵² 2009 m. liepos 8 d. Komisijos komunikatas dėl farmacijos sektoriaus tyrimo ataskaitos santraukos, pranešimas spaudai [IP/09/1098](http://ec.europa.eu/competition/ip/09/1098).

kuriose Komisijos veiksmai remiantis konkurencijos teise būtų tikslingi ir veiksmingi.

122. Kalbant apie reguliavimo sistemą, galutinėje ataskaitoje išskiriamos trys pagrindinės susirūpinimą keliančios sritys: patentai, vaisto teikimas rinkai, kainodara ir kompensavimas. Dėl patentų Komisija darsyk pabrėžė, kad būtina nedelsiant kurti Bendrijos patentą ir suvienodintą bei specializuotą Europos masto bylinėjimosi patentų srityje sistemą.
123. Lygiagrečiosios prekybos vaistais klausimu Europos Teisingumo Teismas (ETT) spalio 6 d. sprendime pateikė svarbių paaiškinimų dėl lygiagrečiosios prekybos apribojimų farmacijos sektoriuje, ypač dėl vadinamųjų dvejo kaina nustatymo sistemų¹⁵³.
124. Susijungimo kontrolės srityje 2009 m. įvykus keletui didelių farmacijos įmonių susijungimų, patvirtinta pramonės konsolidavimo tendencija. Visiems atvejams pritarta pirmajame etape, priėmus išipareigojimus arba be jų. Farmacijos įmonių susijungimo vertinimas parodė, kad veterinarijos rinkos iš esmės tapo gana koncentruotos. Norint suteikti galimybę naujam pirkėjui patekti į veterinarinių vakcinų sektorių, į turto išpardavimų paketą *Pfizer/Wyeth*¹⁵⁴ byloje pirmąsyk buvo įtraukta gamybos įmonė.

Sveikatos priežiūros paslaugos

125. Komisijos veiksmai šioje srityje buvo nukreipti į valstybės pagalbą, dėl kurios ji gavo keletą skundų iš privačių ligoninių dėl tariamai nevienodų sąlygų taikymo arba per didelių kompensacijų valstybinėms ligoninėms įvairiose valstybėse narėse, ir pastarosios dažnai buvo kaltinamos valstybės lėšomis subsidijuojančios komercinę veiklą. Dauguma skundų gauta iš tų valstybių narių, kurios jau atvėrė savo rinkas konkurencijai (pvz., Vokietijos ir Belgijos).
126. Spalio 28 d. Komisija priėmė teigiamą sprendimą, kuriame nustatė, kad Belgijos institucijų suteiktas valstybinis finansavimas Briuselio regiono valstybinėms ligoninėms atitinka Sutarties reikalavimus¹⁵⁵. Birželio mėn. ji taip pat patvirtino naują Airijos mokesčių sumažinimo sveikatos draudimo sektoriuje schemą¹⁵⁶.
127. Antimonopolijų srityje spalio mėn. Komisija patvirtino prieštaravimų pareiškimą dėl įtariamo EB sutarties 81 straipsnio pažeidimo, kurį padarė Prancūzijos farmacininkų

¹⁵³ Žr. bylą C-501/06 *GlaxoSmithKline prieš Komisiją* (2009 m.), kurią galima rasti <http://eur-lex.europa.eu>. 1998 m. kovo mėn. „GSK“ pranešė Komisijai apie 82 savo vaistų kainodaros politiką Ispanijoje, taikomą Ispanijos didmenininkams. Remiantis pranešimu, „GSK“ nustatydavo didmenininkams skirtingą kainą, atsižvelgdama į galutinę produkto paskirtį, t. y. jei produktas buvo skirtas vartoti Ispanijoje, buvo taikoma žemesnė kaina, jei eksportuojamas – aukštesnė. Keletas didmenininkų ir jų asociacijų pateikė Komisijai skundų dėl šios politikos. 2001 m. gegužės mėn. Komisija priėmė sprendimą, kuriuo „GSK“ pripažinta pažeidusi EB sutarties 81 straipsnio 1 dalį.

¹⁵⁴ Žr. bylą COMP/M.5476 *Pfizer / Wyeth*.

¹⁵⁵ Byla NN54/2009 *Association bruxelloise des institutions des soins de santé privées asbl (ABISSP) prieš Belgiją*. Viešosios šio sprendimo versijos dar nėra. Ji bus pateikta iškart, kai tik bus pašalinta visa konfidenciali informacija.

¹⁵⁶ Byla N582/08 *Health Insurance intergenerational solidarity relief* (Airija). Galutinis sprendimas C (2009) 3572 galutinis (OL C 186, 2009 8 8).

asociacija (t. y. *Ordre National des Pharmaciens, Conseil National de l'Ordre des Pharmaciens, Section G de l'Ordre National des Pharmaciens ir Conseil Central de la Section G de l'Ordre des Pharmaciens*)¹⁵⁷. Komisiją domino, ar ONP nenustatė mažiausių klinikinių tyrimų kainų ir neribojo kai kurių rinkos dalyvių plėtrą, siekdama apsaugoti savo narių – Prancūzijos farmacininkų – ekonominius interesus.

2.7. Transportas

128. Konkurencijos politika transporto srityje siekiama užtikrinti veiksmingą rinkų, kurios neseniai buvo liberalizuotos arba kurių liberalizavimo procesas tebevyksta, veikimą. Tuo tikslu toliau buvo modernizuojama reguliavimo sistema, pritaikant transporto sektorių pagal visuotinai taikomas konkurencijos taisykles. Reglamentavimo darbai papildyti tyrimų ir vykdymo užtikrinimo veiksmais.
129. Kelių transporto sektoriuje gruodžio 3 d. įsigaliojo naujas reglamentas dėl viešojo keleivinio transporto paslaugų¹⁵⁸. Jame nustatytos taisyklės, taikomos kompensavimui už viešųjų paslaugų įsipareigojimus vidaus transporto srityje.
130. Komisija išnagrino keletą valstybės pagalbos bylų, susijusių su autobusų paslaugomis Danijoje ir Vokietijoje. Miestų transporto srityje baigta formali tyrimo procedūra dėl Prancūzijos viešojo transporto įmonės „RATP“ darbuotojų specialios pensijų schemos finansavimo metodo reformos¹⁵⁹.
131. Atsižvelgdama į platesnius Bendrijos bendrosios transporto politikos ir aplinkos apsaugos tikslus, Komisija leido taikyti priemonę, pagal kurią Slovėnijoje skatinama pirkti mažiau aplinką teršiančias sunkiasvores transporto priemones¹⁶⁰. Komisija taip pat patvirtino Vokietijos pagalbos schemą, skirtą padėti rinkoje integruoti turimas didelio efektyvumo transporto priemonių technologijas¹⁶¹, ir pagalbos schemą mažai anglies dvideginio išmetančių autobusų pirkimui Anglijoje remti¹⁶².
132. Kalbant apie viešojo transporto infrastruktūros tobulinimą, leista vykdyti keletą didelių projektų, tarp jų – greitkelių A1¹⁶³ ir A2¹⁶⁴ statyba ir priežiūra Lenkijoje.
133. Geležinkelių transporto srityje birželio 12 d. Komisija patvirtino „Deutsche Bahn AG“ Lenkijos geležinkelio įmonės „PCC Logistics“ įsigijimą¹⁶⁵. Spalio mėn. Komisija perdavė Prancūzijai klausimą dėl koncentracijos, nes „SNCF“ įgytų bendrą įmonės „Keolis“¹⁶⁶, teikiančios viešojo transporto paslaugas, kontrolę.

¹⁵⁷ Byla COMP/39510 *LABCO/ONP*.

¹⁵⁸ 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1370/2007 dėl keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešųjų paslaugų ir panaikinantį Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 1191/69 ir Nr. 1107/70 (OL L 315, 2007 12 3, p. 1).

¹⁵⁹ Byla C42/2007 (OL L 327, 2009 12 12).

¹⁶⁰ Byla N395/2008 (OL C 125, 2009 6 5).

¹⁶¹ N457/2009.

¹⁶² Byla N517/2009.

¹⁶³ Bylos N151/2009, N152/2009 (OL C 164, 2009 7 16).

¹⁶⁴ Byla N462/2009.

¹⁶⁵ Byla COMP/M.5480.

¹⁶⁶ Byla COMP/M.5557 *SNCF / CDPQ / Keolis / Effia*.

134. Kaip ir ankstesniais metais, Komisija priėmė keletą sprendimų dėl valstybės pagalbos geležinkelių transportui ir kombinuotam transportui skatinti keliose valstybėse narėse, įskaitant Bulgariją¹⁶⁷, Čekiją¹⁶⁸, Vokietiją¹⁶⁹ ir Jungtinę Karalystę („Eurostar“ restruktūrizavimas)¹⁷⁰.
135. Jūrų transporto srityje birželio mėn. Komisija priėmė komunikatą dėl valstybės pagalbos laivų valdymo įmonėms¹⁷¹. Komisija priėmė teigiamus sprendimus dėl valstybės pagalbos jūrininkams Italijoje¹⁷² ir Suomijoje¹⁷³. Ji taip pat užbaigė 2007 m. pradėtą formalią procedūrą dėl DIS tvarkos Danijoje. Ji pritarė DIS tvarkos galiojimo pratęsimui kabelių tiesimo laivams, pritaikydama Jūrų transporto gaires¹⁷⁴. Be to, ji baigė tyrimo procedūras dėl tonazo mokesčių schemų Airijoje¹⁷⁵, Danijoje¹⁷⁶, patvirtino Nyderlandų tonazo mokesčių schemas pataisą¹⁷⁷ ir naujos tonazo mokesčių schemas įvedimą Slovėnijoje¹⁷⁸ ir Lenkijoje¹⁷⁹.
136. Komisija iš dalies pritarė Graikijos¹⁸⁰ ir Latvijos¹⁸¹ uostų infrastruktūros plėtros projektams ir pradėjo oficialią tyrimo procedūrą dėl tam tikrų fiskalinių priemonių, skirtų Prancūzijos uostų sektoriui¹⁸². Be to, ji užbaigė 2008 m. pradėtą oficialią tyrimo procedūrą dėl keltų laivybos paslaugų tarp pagrindinės Škotijos dalies ir greta vakarinių bei šiaurinių pakrančių esančių jos salų¹⁸³. Išskyrus vieną maršrutą, Komisija patvirtino, kad viešųjų paslaugų įsipareigojimai dėl vakarinių ir šiaurinių salų nustatyti ir patikėti vykdytojams teisėtai. Susijungimų srityje didžiausias pasaulyje laivybos konglomeratas „Maersk“ įsigijo „Broström“¹⁸⁴.
137. Aviacijos srityje kovo 29 d. įsigaliojo reglamentas dėl kompiuterinių rezervavimo sistemų (KRS)¹⁸⁵. Naujoji direktyva dėl oro uostų mokesčių įsigaliojo kovo 15 d.¹⁸⁶
138. Birželio 18 d. Taryba ir Europos Parlamentas patvirtino dalinius esamų taisyklių pakeitimus¹⁸⁷, skirtus didesniai lankstumui skirstant laiko tarpusnius užtikrinti, kad

¹⁶⁷ Byla N175/2009 (OL C 246, 2009 10 14).

¹⁶⁸ Bylos N409/2008, N410/2008 ir N411/2008 (OL C 106, 2009 5 8).

¹⁶⁹ Byla N324/2009 (OL C 299, 2009 12 9).

¹⁷⁰ Byla N420/2008 (OL C 183, 2009 8 5).

¹⁷¹ Komisijos komunikatas, kuriame išdėstomos valstybės pagalbos teikimo laivų valdymo įmonėms gairės (OL C 132, 2009 6 11).

¹⁷² Byla N219/2009 (OL C 196, 2009 8 20).

¹⁷³ Bylos N120/2009 (OL C 232, 2009 9 26), N67/2009 (OL C 232, 2009 9 26) ir N300/2009 (OL C 299, 2009 12 9).

¹⁷⁴ Byla C22/2007 (OL L 119, 2009 5 15).

¹⁷⁵ Byla C2/2008 (OL L 228, 2009 9 1).

¹⁷⁶ Byla C5/2007 (OL L 315, 2009 12 2).

¹⁷⁷ Byla N457/2008 (OL C 106, 2009 5 8).

¹⁷⁸ Byla N325/2007 (OL C 53, 2009 3 6).

¹⁷⁹ Byla C34/2007.

¹⁸⁰ Bylos N169/2008, N105/2008, N168/2008 ir C21/2009.

¹⁸¹ Byla N385/2009.

¹⁸² Byla N614/2008 (OL C 122, 2009 5 30).

¹⁸³ Byla C16/2008, dar nepaskelbta.

¹⁸⁴ Byla COMP/M.5346 *APMM/Broström*.

¹⁸⁵ 2009 m. sausio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 80/2009 dėl Elgesio su kompiuterinėmis rezervavimo sistemomis kodekso ir panaikinantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 2299/89 (OL L 35, 2009 2 4).

¹⁸⁶ 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/12/EB (OL L 70, 2009 3 14).

būtų sušvelnintas krizės poveikis oro transportui. Priemone laikinai sustabdytas taisyklės „naudok arba prarasi“ galiojimas per 2009 m. vasaros sezoną, o oro linijų bendrovės išsaugojo savo teises į laiko tarpsnius.

139. Oro transporto sektorius 2009 m., sumažėjus keleivių ir krovinių vežimo paklausai, patyrė didelį sukrėtimą, todėl daugelis vežėjų patyrė nuostolių ir įvyko sektoriaus restruktūrizavimas. Pastarasis vyko intensyviai bendradarbiaujant su pasauliniais oro bendrovių aljansais, todėl buvo susidaryti su transatlantiniais maršrutais susiję bendrųjų įmonių susitarimai. Europos oro bendrovių sektoriuje vyko konsolidacijos procesas, susijungiant ir į tinklą orientuotiems, ir pigių skrydžių vežėjams¹⁸⁸. Kai kurie stambūs į tinklą orientuoti vežėjai, pirmiausia „Lufthansa“, pasinaudojo šia galimybe išsiplėsti išsigyjant smulkesnių regioninių įmonių, konkrečiai – „Brussels Airlines“¹⁸⁹, „Bmi“¹⁹⁰ ir „Austrian Airlines“¹⁹¹.
140. Balandžio 8 d. Komisija pradėjo oficialią procedūrą tirdama oro bendrovių bendradarbiavimą vykdančias transatlantinius skrydžius¹⁹², oro bendrovių aljansą „Oneworld“ („British Airways“, „American Airlines“ ir „Iberia“) ir „Star Alliance“ („Lufthansa“, „United“, „Continental“ ir „Air Canada“). Rugsėjo 30 d. Komisija *Oneworld* byloje išsiuntė prieštaravimų pareiškimą¹⁹³.
141. Per praėjusius metus Komisija pritarė sanavimo pagalbai, kuri „Austrian Airlines Group“ suteikta paskolos garantijos pavidalu¹⁹⁴. Ji taip pat nustatė, kad „Austrian Airlines“ restruktūrizavimo planas suderinamas su bendrąja rinka¹⁹⁵. Be to, iškėlusį keletą sąlygų¹⁹⁶, Komisija priėmė sprendimą dėl tam tikrų pakeitimų, kuriuos Graikijos institucijos ketino padaryti „Olympic Airlines“ pardavimo procesuose. Be to, Komisija pritarė Graikijos institucijų ketinimui padengti dalį savanoriško išėjimo iš darbo schemos, kurią „Olympic Catering SA“ ketino taikyti kai kuriems savo darbuotojams, išlaidų¹⁹⁷.
142. Komisija patvirtino priemones, kurių Prancūzija ėmėsi siekdama nutraukti vidaus ir ES skrydžių keleivių mokesčių diferencijavimą, nes taip iš tiesų buvo teikiamas pranašumas vidaus skrydžius vykdančioms oro bendrovėms¹⁹⁸.

2.8. Pašto paslaugos

143. Kalbant apie **valstybės pagalbos taisyklių taikymą pašto sektoriui** 2009 m., Komisija priėmė keletą sprendimų, skirtų užtikrinti, kad pašto operatoriams, kuriems

¹⁸⁷ 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 545/2009, iš dalies keičiantis Reglamentą (EEB) Nr. 95/93 dėl laiko tarpsnių paskirstymo Bendrijos oro uostuose bendrųjų taisyklių (OL L 167, 2009 6 29, p. 24).

¹⁸⁸ Byla COMP/M.5364 *Iberia/Vueling/Clickair*.

¹⁸⁹ Byla COMP/M.5335 *Lufthansa/Brussels Airlines*.

¹⁹⁰ Byla COMP/M.5403 *Lufthansa/bmi*.

¹⁹¹ Byla COMP/M.5440 *Lufthansa/Austrian Airlines*.

¹⁹² Žr. pranešimą spaudai [MEMO/09/168](#), 2009 4 20.

¹⁹³ Žr. pranešimą spaudai [MEMO/09/430](#), 2009 10 2.

¹⁹⁴ Byla NN72/2008, dar nepaskelbta.

¹⁹⁵ Byla C6/2009.

¹⁹⁶ Byla N83/2009, dar nepaskelbta.

¹⁹⁷ Byla N487/2009.

¹⁹⁸ Byla E4/2007 (OL C 83, 2009 4 7).

patikėta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas, ir jų patronuojamosioms įmonėms nebūtų netinkamai suteiktas privalumas. Per metus Komisija tęsė savo tyrimą dėl tariamos per didelės kompensacijos *Deutsche Post AG*¹⁹⁹ už savo universalių paslaugų išipareigojimų vykdymą nuo 1989 iki 2007 m. Liepos 13 d. Komisija pradėjo oficialią tyrimo procedūrą, kad išnagrintų Belgijos įmonei „La Poste“ skirtas priemones²⁰⁰. Jungtinės Karalystės „Royal Mail“ byloje Komisija nusprendė, kad keturios valstybės priemonės, taikytos nuo 2001 iki 2007 m., atitiko ES valstybės pagalbos taisykles²⁰¹. Dėl Prancūzijos „La Poste“ bylos²⁰² Prancūzijos Vyriausybė priėmė įstatymo projektą dėl „La Poste“ įtraukimo į akcinę bendrovę iki 2010 m. sausio 1 d., taip nutraukiant garantijos taikymą. Atsižvelgdama į tai, Komisija šiuo metu rengia galutinį savo sprendimą.

144. Balandžio 21 d. Komisija su tam tikromis sąlygomis patvirtino pirmąjį monopolinių pašto operatorių „Posten“ (Švedija) ir „Post Danmark“ susijungimą²⁰³.

2.9. Automobilių pramonė

145. Variklinių transporto priemonių sektoriui ekonomikos krizė smogė ypač stipriai. Nors automobilių paklausa 2009 m., palyginti su 2008 m., dėl didelės paklausos Kinijoje sumažėjo tik 2,4 %²⁰⁴, automobilių pardavimas (lengvųjų automobilių ir iki 3,5 t masės lengvųjų komercinių automobilių) ES, palyginti su 2008 m., sumažėjo 4,6 %, o palyginti su 2007 m. – 12,5 %²⁰⁵. Įvairiose nacionalinėse rinkose įvestos atidavimo į metalo laužą schemas, ypač Vokietijos schema, turėjo trumpalaikį teigiamą poveikį pardavimui. Remiantis Direktyva 98/34/EB nustatyto informavimo mechanizmu, prieš priimant nacionalines atidavimo į metalo laužą schemas, kuriose dar buvo ir techninių taisyklių, apie jas buvo pranešama Komisijai ir valstybėms narėms, taip užtikrinant skaidrumą, keitimąsi informacija ir išvengiant kliūčių bendrajai rinkai.
146. Kelerius metus iš eiles krintanti paklausa ir pasaulinis gamybos pajėgumų perteklius sukėlė keletą stambių automobilių gamintojų bankrotą – pirmiausia dviejų JAV gamintojų „General Motors“ ir „Chrysler“. Dėl šios priežasties buvo parduodami du europiniai „GM“ padaliniai – „Opel/Vauxhall“ ir „Saab“, o „Opel“ atveju prireikė valstybės paskolų veiklai tęsti.
147. Kitas iššūkis, su kuriuo susiduria sektorius, – perėjimas prie ekologiškesnių automobilių. Didėjant mažiau taršių automobilių paklausai ir griežtėjant reguliavimo aplinkai būtinos didelės investicijos ateities standartus atitinkančioms transporto

¹⁹⁹ Byla [C36/2007](#) *Skundas prieš Vokietijos valstybę dėl neteisėtos valstybės pagalbos „Deutsche Post“* (OL C 245, 2007 10 19, p. 21).

²⁰⁰ Byla C20/09 (ex N763/02) *La Poste* (OL C 176, 2009 7 29, p. 17).

²⁰¹ Byla C7/07 (ex NN82/06 ir NN83/06) *Tariama pagalba „Royal Mail“* (OL L 210, 2009 8 14, p. 16).

²⁰² Byla C56/2007 *Garantie d'Etat illimitée – La Poste* (Prancūzija).

²⁰³ Byla COMP/M.5152.

²⁰⁴ Pasaulinė automobilių sektoriaus ataskaita, „Scotia Bank“, http://www.scotiacapital.com/English/bns_econ/bns_auto.pdf.

²⁰⁵ ACEA (Europos automobilių gamintojų asociacija), naujai registruotų transporto priemonių skaičius pagal šalis, http://www.acea.be/index.php/news/news_detail/new_vehicle_registrations_by_country/.

priemonėms kurti²⁰⁶. Vis dėlto sektoriui sudarytos geresnės sąlygos gauti finansavimą paskolų ir garantijų pavidalu.

148. Visose automobilių sektoriaus valstybės pagalbos bylose Komisija toliau laikėsi griežtos politikos. Visų pirma, Komisija nuolat primindavo netvirtinsianti valstybės pagalbos, suteiktos pagal schemas, patvirtintas remiantis laikinąja sistema, kurioms *de jure* ir *de facto* taikomos protekcionistinės sąlygos, pvz., nepagrįstos nekomercinės sąlygos dėl geografinės investicijų padėties. Komisija atidžiai išnagrinėjo kiekvieną atvejį, kėlusį tokio pobūdžio protekcionistinių klausimų, užtikrindama, kad pagalba nebūtų šališka nekomerciniu požiūriu ir kad ji prisidėtų prie automobilių pramonės gyvybingumo ateityje.
149. Gegužės 13 d. Komisija leido suteikti 11 mln. EUR mokymo pagalbą automobilių gamintojo „Scania“ gamyklų Švedijoje darbuotojams²⁰⁷. Gruodžio 2 d. taip pat buvo patvirtinta 57 mln. EUR mokymo pagalba „Ford Romania SA“, taip užbaigiant tyrimo procedūrą šioje byloje²⁰⁸. Birželio 5 d. Komisija leido suteikti Švedijos valstybės garantijas „Volvo Personvagnar“ („Volvo PV“)²⁰⁹, o lapkričio 13 d. – Rumunijos valstybės garantijas „Ford Romania SA“²¹⁰. Ji taip pat leido suteikti investicijų pagalbą „Mercedes-Benz Hungary“²¹¹ ir „Ford España“²¹².
150. Kalbant apie regioninę pagalbą, balandžio 29 d. buvo leista suteikti 46 mln. EUR investicinę pagalbą „Fiat Group“, skirtą dideliame investicijų projekte naujam automobilio modeliui gaminti Sicilijoje (Italija)²¹³. Tačiau spalio 29 d. Komisija pradėjo oficialų tyrimą dėl maždaug 50 mln. EUR vertės Vengrijos regioninės pagalbos dideliame „Audi Hungaria Motor Kft.“ investicijų projekte jo gamykloje, esančioje Dère²¹⁴.
151. Antimonopolinėje srityje spalio 28 d. buvo priimtas išankstinis naujo variklinių transporto priemonių BIR projektas ir jam skirtos gairės. Tekstai pateikti viešoms konsultacijoms gruodžio 21 d. ir svarstomi pagal liepos 22 d. Komisijos komunikate nustatytą tvarką²¹⁵. Remdamasi turimais įrodymais ir atsižvelgdama į viešų konsultacijų rezultatus, Komisija mano, kad automobilių platinimo susitarimai neturėtų būti vertinami skirtingai nuo kitų panašių susitarimų kituose sektoriuose. Taigi, BIR projekte numatyta, kad būsima bendroji išimtis dėl vertikaliųjų apribojimų pakeis dabartines specialiąsias tokių susitarimų taisykles. Tačiau, siekiant apsaugoti automobilių platintojų investicijas pagal senąsias taisykles, pvz., kelių prekių ženklų salonams, pasiūlyta, kad šis pakeitimas būtų padarytas ne anksčiau kaip 2013 m. gegužės 31 d.

²⁰⁶ Daugiau informacijos žr. šios ataskaitos Teminiame skyriuje.

²⁰⁷ N98/2009 *Mokymo pagalba „Scania“*, OL 147, 2009 6 27, p. 6.

²⁰⁸ Byla C39/2008 (ex N148/2008) *Mokymo pagalba „Ford Craiova“, Rumunija*.

²⁰⁹ N80/2009 *Valstybės garantijos „Volvo Cars“*, OL C 172, 2009 7 24, p. 2.

²¹⁰ N478/2009 *Individualioji valstybės garantija „Ford Romania S.A.“*.

²¹¹ N671/2008. [Žr. IP/09/1147](#).

²¹² N473/2008. [Žr. IP/09/958](#).

²¹³ Byla N635/2008 *FIAT Termini Imerese*.

²¹⁴ Byla C31/2009 (ex N113/2009) *Audi Hungaria Motor Kft.*

²¹⁵ 2009 m. liepos 22 d. Komisijos komunikatas „Būsimoji konkurencijos teisės sistema, taikytina motorinių transporto priemonių sektoriui“ (COM (2009) 388 galutinis).

152. Kalbant apie antrinę rinką (remontą, techninę priežiūrą ir prekybą atsarginėmis dalimis), atlikta analizė parodė, kad konkurencija labiau ribota dėl prekių ženklams būdingų ypatumų ir kad keliose srityse būtinos sektoriui skirtos nuostatos. Todėl antrinės rinkos srityje numatyta, kad BIR ir jam skirtos gairės, kurių projektai parengti, nuo 2010 m. birželio 1 d. pakeis esamą BIR²¹⁶. Tuo bus papildytos sektoriui skirtos taisyklės dėl naujų transporto priemonių remonto bei techninės priežiūros informacijos prieinamumo.

2.10. Maisto pramonė

153. Komisija toliau užtikrino konkurencijos taisyklių taikymą maisto rinkose, aktyviai stebėdama esamus sprendimus dėl išipareigojimų ir nagrinėjo bylas, pagal kurias 2008 m. buvo atlikti patikrinimai. Komisijos darbo grupės dėl maisto tiekimo grandinės veikimo darbas buvo tęsiamas ir 2009 m. Šioje srityje Komisija sutelkė dėmesį į faktų nustatymą, kad išsiaiškintų galimas su konkurencija susijusias problemas, galinčias pakenkti maisto sektoriaus veikimui. Šių faktų nustatymo veiksmų rezultatais pasidalyta su NKI ir jie įtraukti į spalio 28 d. priimtą Komisijos komunikatą dėl geresnio maisto tiekimo grandinės veikimo²¹⁷.
154. EKT maisto pogrupis liepos ir lapkričio mėn. surengė susitikimus, kuriuose aptarta tinkamiausia praktika su maisto rinkomis susijusiems klausimams spręsti ir pasidalyta patirtimi.
155. Vienas iš daugiausia sunkumų 2009 m. patyrusių sektorių yra pieno sektorius. Atsižvelgdama į šiuos sunkumus, liepos mėn. Komisija paskelbė padėties pieno rinkoje ataskaitą²¹⁸. Taip pat įkurta Pieno sektoriaus aukšto lygio darbo grupė, vienijanti nacionalinius žemės ūkio ekspertus, kurios darbas tebevyksta. Komisijos dialogas su NKI dėl pieno sektoriaus taip pat suintensyvėjo įsteigus EKT Pieno sektoriaus bendrą darbo grupę, kurios darbas tęsis visus 2010 m.

3. SU VARTOTOJAIŠ SUSIJUSI VEIKLA

156. Ryšių su vartotojais palaikymo skyrius veikė visus metus, siekdamas tikslo palaikyti glaudesnius Konkurencijos GD ir vartotojų atstovų ryšius ir naujus tiesioginio bendravimo su platesne visuomene dalimi būdus.
157. 2003 m. Komisija įsteigė Europos vartotojų konsultacinę grupę (EVKG) – pagrindinį Komisijos bendravimo su vartotojų organizacijomis forumą²¹⁹. EVKG įsteigė konkurencijos pogrupį, kuris du kartus per metus posėdžiauja Briuselyje²²⁰. Per praėjusius metus EVKG konkurencijos pogrupis rengė diskusijas dėl tokių klausimų,

²¹⁶ 2002 m. liepos 31 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1400/2002 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo vertikalinių susitarimų ir suderintų veiksmų rūšims motorinių transporto priemonių sektoriuje OL L 203, 2002 8 1, p. 30–41.

²¹⁷ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication16061_en.pdf.

²¹⁸ http://ec.europa.eu/agriculture/markets/milk/report2009/index_en.htm.

²¹⁹ 2003 m. spalio 9 d. Sprendimas 2003/709/EB.

²²⁰ EVKG konkurencijos pogrupį sudaro po vieną atstovą iš visų ES valstybių narių nacionalinių vartotojų organizacijų, vienas Europos vartotojų organizacijos (BEUC) atstovas ir du atstovai iš EEE šalių stebėtojų (Islandijos ir Norvegijos). Komisija teikia pogrupiui sekretoriato paslaugas.

kaip finansų krizė ir susijusios valstybės pagalbos priemonės, skaitmeninis kinas, „Intel“ sprendimas ir Farmacijos sektoriaus tyrimas.

158. Spalio 21 d. Konkurencijos GD surengė viešą renginį „Konkurencija ir vartotojai XXI amžiuje“. Siekiant geresnio bendravimo, vartotojams skirti konkurencijos interneto svetainės puslapiai atnaujinti, pateikiant vartotojams parankesnę informaciją.

4. EUROPOS KONKURENCIJOS TINKLAS IR BENDRADARBIAVIMAS SU NACIONALINIAIS TEISMAIS

159. 2009 m. EKT ir toliau buvo labai aktyviai naudojamas Komisijos ir konkurencijos institucijų 27 valstybėse narėse diskusijų ir keitimosi gerąja patirtimi forumas.
160. Konkurencijos GD generalinis direktorius ir visų NKI vadovai buvo susitikę spalio 13 d. Diskusijos buvo skirtos prioritetams nustatyti, procedūrų suderinimui ir skaidrumui, sankcijoms ir baudžiamajai atsakomybei, bendradarbiavimui dėl susijungimų reikalų. Susitikime taip pat aptarti Komisijos veiksmai finansų krizės sąlygomis ir vienbalsiai patvirtinta ataskaita dėl atleidimo nuo baudų derinimo pagal EKT pavyzdinę atleidimo nuo baudų ir baudų sumažinimo programą²²¹.
161. Komisija pagal Reglamento Nr. 1/2003 11 straipsnio 3 dalį buvo informuota apie 129 naujų bylų tyrimus, kuriuos NKI pradėjo 2009 m. Daug bylų pradėta *inter alia* energetikos, žiniasklaidos, telekomunikacijų, transporto ir finansinių paslaugų sektoriuose. Komisijai taip pat pranešta apie 69 numatomus sprendimus pagal Reglamento Nr. 1/2003 11 straipsnio 4 dalį (tai yra 15 % daugiau, palyginti su 2008 m.).
162. 2009 m. Komisija paskelbė penkias nuomones pagal Reglamento Nr. 1/2003 15 straipsnio 1 dalį, atsakydama į nacionalinių teisėjų klausimus dėl ES konkurencijos taisyklių taikymo: po vieną iš Belgijos bei Lietuvos teismų ir tris – iš Ispanijos teismų. Dėl *amicus curiae* intervencijų pagal Reglamento Nr. 1/2003 15 straipsnio 3 dalį Komisija pateikė rašytines pastabas vienoje Paryžiaus apeliacinio teismo nagrinėjamoje byloje, susijusioje su prekybos internetu apribojimų atrankinio platinimo sutartyse²²². Vadovaudamasi ETT sprendimu byloje C-429/07, Komisija pateikė rašytines pastabas Amsterdamo *Gerechtshof* dėl mokesčių išskaičiavimo iš Komisijos skirtų baudų.
163. Per metus sudaryta 10 subsidijų susitarimų, skirtų įvairių valstybių narių teisėjų mokymo programoms.

²²¹

Ataskaitą galima rasti <http://ec.europa.eu/competition/ecn/documents.html>.

²²²

Paryžiaus apeliaciniame teisme nagrinėjama byla Nr. RG 2008/23812, *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique*. Byloje pateiktas prašymas dėl prejudicinio sprendimo pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį; žr. bylą C-439/09.

5. TARPTAUTINĖ VEIKLA

164. Pasaulio ekonomika tampa vis labiau visuotinė, todėl ir konkurencijos politikoje būtina laikytis visuotinio požiūrio. Konkurencijos GD ir toliau atliko vadovaujantį vaidmenį Tarptautiniame konkurencijos tinkle (TKT). Sausio 22–23 d. Konkurencijos GD Briuselyje surengė seminarą apie Konkurencijos agentūros veiksmingumą, kuris buvo pirmas tokio pobūdžio renginys.
165. Kaip ir anksčiau, Konkurencijos GD aktyviai dalyvavo EBPO konkurencijos komiteto darbe ir dalyvavo Jungtinių Tautų prekybos ir plėtros konferencijos (JTTPK) tarpvyriausybės konkurencijos teisės ir politikos ekspertų grupės (TEG) metinėje konferencijoje, dalyvaudamas daugelyje apskritojo stalo diskusijų.
166. Buvo intensyviai bendradarbiaujama su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis tiek dėl pavienių atvejų, tiek dėl bendresnių dalykų, susijusių su konkurencijos politika. Tas pats pasakytina ir apie bendradarbiavimą su Kanados konkurencijos tarnyba ir Japonijos sąžiningos prekybos komisija.
167. Gegužės 23 d. Europos bendrija ir Pietų Korėja pasirašė dvišalį bendradarbiavimo susitarimą konkurencijos srityje, kuris įsigaliojo liepos 1 d.²²³. Laisvosios prekybos susitarimas (LPS) su Pietų Korėja parafuotas 2009 m. spalio 15 d. ir tikimasi, kad jis bus pasirašytas ir įsigalios 2010 m. LPS pirmą kartą įrašytas tam tikrų rūšių subsidijų draudimas.
168. Spalio 8 d. Komisijos narė N. Kroes ir Brazilijos teisingumo ministerija ir Brazilijos konkurencijos institucijų vadovai pasirašė Susitarimo memorandumą, kuriuo siekiama užtikrinti glaudesnę Konkurencijos GD ir atitinkamų Brazilijos institucijų bendradarbiavimą.
169. Birželio 22–23 d. Briuselyje surengtas kasmetinis dialogas konkurencijos klausimais su Kinija. 2009 m. suintensyvėjo bendradarbiavimas su Indija, pastarajai paskyrus septynis komisijos narius į Indijos konkurencijos komisiją (IKK), kuriai patikėta prižiūrėti 2002 m. Konkurencijos įstatymo įgyvendinimą.
170. Plėtros srityje buvo ypač artimai bendradarbiaujama su Kroatija ir Turkija. Kad galėtų pradėti stojimo derybas dėl konkurencijos skyriaus, šios dvi šalys kandidatės turi atitikti „skyrių atidarymo kriterijus“. Be to, Konkurencijos GD toliau padėjo Vakarų Balkanų šalims derinti savo konkurencijos taisykles su ES teise ir dalyvavo išankstinėse diskusijose dėl Islandijos narystės ES perspektyvų.

6. INSTITUCIJŲ BENDRADARBIAVIMAS

171. 2009 m. Komisija toliau bendradarbiavo su kitomis Europos Sąjungos institucijomis pagal atitinkamus institucijų sudarytus susitarimus ar protokolus²²⁴.

²²³ Europos bendrijos ir Korėjos Respublikos vyriausybės susitarimas dėl bendradarbiavimo kovojant su antikonkurencine veikla (OL L 202, 2009 8 4, p. 36).

²²⁴ 2005 m. gegužės 26 d. Pagrindų susitarimas dėl Europos Parlamento ir Komisijos santykių; 2005 m. lapkričio 7 d. Europos Komisijos ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

172. 2009 m. Europos Parlamentas (EP) priėmė rezoliuciją dėl Baltosios knygos dėl ieškinių atlyginti žalą, patirtą dėl EB antimonopolinių taisyklių pažeidimo, ir 2006 bei 2007 m. metines konkurencijos ataskaitas. Be įprasto už konkurenciją atsakingo Komisijos nario ir ECON komiteto dialogo, Komisija dalyvavo ir kitų Parlamento komitetų rengtose diskusijose įvairiais klausimais, įskaitant Metinę konkurencijos ataskaitą, Baltąją knygą dėl ieškinių atlyginti žalą, Transliavimo komunikatą, valstybės pagalbą ir finansų krizę, Farmacijos sektoriaus tyrimą ir Variklinių transporto priemonių bendrosios išimties reglamentą. Šiais ir kitais klausimais surengta dvišalių susitikimų su EP nariais.
173. Komisija glaudžiai bendradarbiauja su Taryba ir informuoja ją apie svarbias konkurencijos politikos iniciatyvas, pavyzdžiui, apie bankininkystės sektoriui skirtas valstybės pagalbos priemones bei gaires ir kitas papildomas valstybės pagalbos priemones, kurių imamasi atsižvelgiant į finansų ir ekonomikos krizę. Su Ekonomikos ir finansų komitetu (EFK)²²⁵ buvo konsultuojamasi dėl Bankų, Kapitalo atkūrimo, Sumažėjusios vertės turto ir Restruktūrizavimo komunikatų ir garantijų bei kapitalo restruktūrizavimo schemų persvarstymo. Komisijos indėlis į konkurencijos politiką susijęs su išvadomis, kurias priėmė įvairios sudėties tarybos, pvz., ECOFIN, Konkurencingumo, Transporto, Telekomunikacijų ir energetikos ir Europos Taryba.
174. Komisija informuoja Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą ir Regionų komitetą apie pagrindines politikos iniciatyvas ir dalyvauja diskusijose dėl tų iniciatyvų, kurias organizuoja atitinkamas komitetas. 2009 m. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas paskelbė ataskaitas dėl 2007 m. metinės konkurencijos ataskaitos ir Baltosios knygos dėl ieškinių atlyginti žalą. Konkurencijos GD tarnybos taip pat dalyvavo darbo grupių posėdžiuose ir dvišaliuose susitikimuose su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pranešėjais įvairiomis kitomis temomis, įskaitant MVĮ prisitaikymą prie pasaulinių rinkos pokyčių, laivų statybą ir valstybės pagalbą.

bendradarbiavimo protokolas; 2005 m. lapkričio 17 d. Protokolas dėl Europos Komisijos ir Regionų komiteto bendradarbiavimo tvarkos.

²²⁵ EFK parengia Ekonomikos ir finansų reikalų tarybos (ECOFIN) darbą ir jame yra Europos centrinio banko atstovas.